

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Соціально-педагогічна виховна система позашкільного навчального закладу

Черкаси
ЧОПОПШ ЧОР
2013

Укладач:

Кудін В. С., завідувач лабораторії виховної роботи Черкаського ОПОПП

Рецензенти:

Назаренко Г.А., кандидат педагогічних наук, проректор з науково-видавничої роботи Черкаського ОПОПП;

Войцях Т.В., методист Черкаського обласного центру практичної психології та соціальної роботи, соціальний педагог - правник Черкаського ОПОПП

У посібнику вміщено досвід соціально-педагогічних виховних систем позашкільних навчальних закладів області.

Матеріали, розміщені у посібнику, можуть бути корисними методистам, керівникам гуртків, педагогічним працівникам позашкільних навчальних закладів.

Затверджено на засіданні Вченої ради інституту.
Протокол № 2 від 30.05.2013 року

ЗМІСТ

Кудін В.С. Виховна система позашкільного закладу як запорука виховання умова підвищення ефективності позашкільної освіти.....	4
Лисенко О.А. Виховна система Корсунь-Шевченківського районного центру дитячої та юнацької творчості Корсунь-Шевченківської районної ради.....	9
Семененко З.В., Арчибасова Т.Ю. Виховна система будинку дитячої та юнацької творчості м. Сміла Смілянської міської ради.....	45
Насонова Г.О. Виховна система Черкаської районної станції юних натуралістів Черкаської районної ради.....	63

У теорії і практиці виховання існують різноманітні підходи до проблеми розвитку особистості дитини, серед яких особливе місце займає середовищний. У сучасних умовах кардинальної зміни соціокультурної ситуації питання про те, як перетворити середовище в засіб управління творчим розвитком особистості, набуває особливої гостроти. Змінюючи у потрібному напрямку середовище життєдіяльності, дорослі виховують дитину, при цьому має місце опосередковане управління її розвитком. У даний час стало очевидним, що ефективність сучасної освіти та створення умов для розвитку і становлення особистості залежить від виховного соціокультурного середовища, в якому здійснюється цілісний педагогічний процес. У різні часи існували різні точки зору на роль середовища в розвитку дитини: одні вчені відстоювали необхідність пристосування дитини до того чи іншого середовища, інші вважали, що дитина в міру своїх сил і здібностей може сама організовувати середовище і впливати на нього, треті пропонували розглядати особистість і середовище в єдності їх характеристик, четверті робили спробу розглянути середовище як єдину виховну систему впливу на дитину. Розглянемо кілька варіантів визначень «виховна система».

Виховна система – це комплекс взаємозалежних компонентів, що розвиваються у часі і просторі:

- цілей, заради яких система створюється;
- спільної діяльності людей, що її реалізують;
- самих людей як суб'єктів цієї діяльності;
- освоєного ними середовища;
- відносин, що виникають між учасниками діяльності;
- керування, що забезпечує життєздатність і розвиток системи.

Виховна система — умовно об'єднаний комплекс виховних цілей, людей, що реалізують їх у процесі цілеспрямованої діяльності, відносин між її учасниками, освоєного середовища й управлінської діяльності із забезпечення життєздатності цієї системи.

На сьогодні сфера позашкільної освіти перебуває на важливому етапі розвитку, переходу до більш якісного стану. Відбуваються принципові зміни в суспільній свідомості, обумовлені соціальними, політичними та економічними перетвореннями. Система позашкільної освіти має свою унікальність та специфічність, які відрізняють її від інших освітніх ланок та виявляються в різноманітні її проявів. Позашкільні заклади відрізняє мобільність, швидкість реагування на сучасні запити дитини, суспільства держави, адже особливістю навчально-виховного процесу закладів системи позашкільної освіти є його побудова на принципах дитячої зацікавленості та добровільності. Все це можна реалізувати у закладі лише за умови наявності творчого, інноваційного

потенціалу педагогічного колективу. Більшість педагогічних колективів позашкільних навчальних закладів області можна сміливо віднести до когорти людей, яким не байдуже майбутнє нашої країни. У своїх стінах вони вирішують непрості завдання з навчання та виховання підростаючого покоління. Адже саме у закладах позашкільної освіти дитина з радістю розвиває свої творчі здібності, а не просто опановує суму знань. Позашкільники враховують у своїй діяльності, що сучасні діти не сліпі виконавці чужої волі, і на сьогодні саме вони регулюють розвиток закладу, адже стрімкі зміни технологій у наш час призводять до того, що вихованці не бажають обирати між традиційними формами дозвілля, вони прагнуть нових сучасних форм діяльності, тому заклади і змінюються швидко. Позашкільні навчальні заклади, враховуючи специфіку побудови їх навчально-виховного процесу (варіативність, різноманітність, добровільність, багатокладність, необмежені можливості у часі й географічних межах здійснення, практичну спрямованість навчання й виховання особистості), мають забезпечити формування цілісної картини світу, створити сприятливі умови для задоволення її потреб у самопізнанні й самореалізації, у формуванні особистісних якостей й високого рівня вихованості. Позашкільна освіта має унікальний виховний потенціал для формування системи цінностей і духовних пріоритетів підростаючого покоління, що складає основу подальших вчинків та поведінки майбутнього громадянина, члена суспільства. Тому без перебільшень можна констатувати про її значну роль у пропаганді здорового способу життя, профілактиці негативних явищ у дитячому та молодіжному середовищі. Встановлена пряма залежність між рівнем охоплення дітей позашкільною освітою та рівнем підліткової злочинності і правопорушень. Творчій людині ніколи розпорозуватися на негативні справи.

Основний зміст позашкільної освіти на сьогодні передбачає забезпечення процесу соціалізації та саморозвитку особистості з використанням технологій навчання та виховання, реалізації суб'єкт-суб'єктної, партнерської взаємодії педагога і вихованця у навчально-виховному процесі та різнобічній діяльності. Позашкільні заклади продовжують розвиватися як унікальні інститути соціального виховання дитини. Соціальне виховання у позашкільному закладі постає як послідовна реалізація трьох рівнів, які передбачають включення вихованця в діяльність, у процесі якої відбувається виховання особистості, засвоєння знань, соціального досвіду і зразків культури.

Перший рівень вибудовує відносини в системі «дитина – виховна інституція (дитяче об'єднання чи позашкільний заклад)» - емоційна конвекція. Вона передбачає взаємозв'язок мотивації вихованця до участі у житті дитячого колективу і його самореалізації у цій діяльності (структурування вільного часу дитини, різновиди рекреації, розваги, комунікація, ідентифікація з референтною групою).

Другий рівень спрямовує вихованця на побудову взаємовідносин у системі: «соціальна діяльність і соціальний досвід певної групи – змістова конвекція; передбачає надбання соціального досвіду, відповідно до способу

життя групи, реалізацію соціокультурної функції через відповідну соціальну діяльність колективу; розширення знань в означеній сфері, допрофесійну і початкову професійну підготовку, самовизначення і оволодіння певним видом соціальної діяльності, педагогічну підтримку в подоланні певних труднощів у навчальній та творчій діяльності вихованця.

Третій рівень передбачає реалізацію смислової конвекції і спрямовує: орієнтацію вихованця на загальні і диференційні (що належать окремій соціальній групі) соціокультурні цінності; сприяння вихованцю у самовизначенні до виконання соціокультурної функції і інтеграції до соціокультурної спільноти; конструювання варіанту власного життя, перспектив життєвого самовизначення.

Надзвичайно важливим на сьогодні є завдання сформувати у позашкільному навчальному закладі потужну, творчу виховну систему. При моделюванні і побудові виховної системи закладу доцільно використовувати такі методологічні підходи як системний, синергетичний, варіативно-модельний, особисто орієнтований, діяльнісний і компетентнісний. Системному підходу належить пріоритетна роль у розробці моделі та її впровадженні у виховну практику. Будь-яка педагогічна технологія передбачає використання певної сукупності форм, методів і прийомів педагогічної діяльності, що інструментально забезпечують отримання прогнозованого результату.

Ефективною є технологія моделювання виховних систем, розроблена російським вченим Є. М. Степановим, яка являє собою чітку послідовність спільних дій педагогів, учнів і батьків з формування модельних уявлень про виховну систему:

- створення ініціативної групи для моделювання виховної системи;
- формування членами групи реального і майбутнього стану навчального закладу, його виховної діяльності;
- пошук ініціаторами своїх однодумців у педагогічному, учнівському та батьківському колективах;
- встановлення контактів з науково-методичними установами або окремими науковцями;
- розробка програми дій щодо побудови моделі виховної системи;
- ознайомлення педагогів з теорією і практикою виховних систем, теоретичними і методичними основами проектування моделі випускника навчального закладу;
- діагностика стану і результативності навчально-виховного процесу, аналіз умов розвитку особистості учнів, визначення виховного потенціалу оточуючого середовища, шляхів і способів його реалізації;
- проведення роботи щодо актуалізації і стимулювання діяльності педагогів, учнів і батьків з формування образу навчального закладу;
- створення творчих груп та організація їх діяльності з уточнення і розробки деталей образу навчального закладу;
- конструювання моделі виховної системи і розробка програм її побудови;
- апробація окремих елементів виховної системи;

- Обговорення у педагогічному, учнівському і батьківському колективах моделі і програми виховної системи;
- Проведення науково-методичної й управлінської експертизи моделі виховної системи та програми її побудови;
- Затвердження моделі і програми побудови виховної системи на засіданні педагогічної ради чи ради закладу.

Представлена технологія є типовою. Вона може і повинна наповнюватися конкретним змістом, коригуватися відповідно до умов конкретного закладу.

Структурними компонентами моделі виховної системи є:

1. Реальний стан виховної системи:

- основні параметри закладу;
- виховний потенціал закладу і оточуючого середовища;
- досягнення та проблеми у вихованні учнів і життєдіяльності закладу, сильні сторони, недоліки, проблеми.

2. Проектований стан виховної системи:

- теоретико-методичні основи виховної системи (теорії, ідеї, які лягли в основу; ключові поняття);
- ціннісно-цільові орієнтири виховної системи (мета, завдання, цінності, принципи);
- механізми функціонування виховної системи (функції, умови);
- етапи побудови виховної системи (проектний, практичний, узагальнюючий);
- критерії та способи вивчення ефективності виховної системи (критерії, методики);
- створення та реалізація моделі виховної системи, які здійснюються педагогічним колективом за активної участі учнів та їх батьків.

У проектуванні виховної системи закладу автор виділяє сім етапів

Перший етап.

Підготовка до проектування виховної системи.

Завдання. Визначення керівництвом і педагогами необхідності змін у виховному процесі і т. д.

Процедури. Осмислення сутності сучасних методологічних підходів і концепцій, інновацій у сфері виховання. Підготовка учасників групи до проектування шляхом проведення семінарів, тренінгів.

Інструментарій. Вивчення та аналіз літератури, дискусія, мозковий штурм, фокус-група, ділова гра, семінар-тренінг.

Другий етап.

Передпроектний аналіз.

Завдання. Вивчення фактичного стану виховного процесу, його об'єктивна оцінка (проблеми, здобутки).

Процедури. Попередня оцінка проблем виховання, труднощів в організації виховного процесу, аналіз і т. д.

Інструментарій. Аналіз документів, опитування, мозковий штурм, фокус-група, дискусія.

Третій етап.

Вироблення проектних рішень. Розроблення проекту та програми його реалізації, визначення шляхів реалізації проекту.

Завдання. Документальне оформлення проекту.

Процедури. Зведення проектних цілей в єдину систему, обґрунтування вибору і т.д.

Інструментарій. Педагогічне проектування, методи, «дерево цілей» та «дерево проблем», мозковий штурм.

Четвертий етап.

Відпрацювання механізмів реалізації проекту. Пілотні дослідження.

Процедури. Конструювання практичних механізмів становлення виховної системи.

Інструментарій. Педагогічне проектування і моделювання, педагогічний експеримент, аналіз документів, спостереження, опитування.

П'ятий етап.

Системні зміни виховного процесу, передбачені проектом.

Завдання. Реалізація проектних цілей.

Процедури. Моніторинг змін виховного процесу у закладі.

Інструментарій. Організаційно-розпорядчі методи, методи виховання.

Шостий етап.

Аналіз результатів проектування.

Завдання. Оцінка кількісних показників виховного процесу у закладі.

Процедури. Зовнішня експертиза виховної практики і життєдіяльності в закладі.

Інструментарій. Аналіз документації, спостереження, метод експертних оцінок, методи математичної статистики.

Сьомий етап.

Корекція результатів проектування.

Завдання. виправлення недоліків. Оптимізація функціонування виховної системи.

Процедури. Визначення шляхів усунення недоліків, означення перспектив розвитку виховної системи.

Інструментарій. Мозковий штурм, методи експертної оцінки, індивідуальної та групової самооцінки, аналіз та узагальнення досвіду.

Яскравим прикладом реалізації середовищного підходу у вихованні - виховна система О.Захаренка яку реалізують у Корсунь-Шевченківському районному центрі дитячої та юнацької творчості Корсунь-Шевченківської

Районної ради. Сенс її в тому, що виховні цілі визначаються, виходячи з особливостей і потреб закладу, усі складові якого функціонують заради забезпечення сприятливих умов для розвитку всіх дітей з урахуванням їх здібностей та обдарувань. У закладі намагаються забезпечити повноцінний вплив на вихованців, враховують можливості всіх суб'єктів соціокультурного середовища: педагогічний колектив підтримує зв'язок з різноманітними закладами, об'єднує їхні зусилля у вихованні дітей, а й фактично досяг того, що заклад став духовно-інтелектуально культурним центром району. У позашкільному закладі реалізують програму-проект «Виховуємо громадянина-гуманіста». Програма «Виховуємо громадянина-гуманіста» складається з окремих проектів, кожен з яких має чітко визначену мету і завдання.

У будинку дитячої та юнацької творчості м. Сміла реалізується проектна виховна система

У Черкаській районній станції юних натуралістів здійснюють реалізацію виховної системи через залучення вихованців до різноманітних напрямків виховання, відповідно до програми «Основні орієнтири виховання учнів 1- 11 класів

О.А.Лисенко,
методист Корсунь-Шевченківського районного
центру дитячої та юнацької творчості
Корсунь-Шевченківської районної ради

«Метою виховання є становлення громадянина України, патріота своєї країни, готового самовіддано розбудувати її як суверенну, незалежну, демократичну, правову і соціальну державу, здатну виявляти національну гідність, знати свої права і обов'язки, цивілізовано відстоювати їх, сприяти громадянському миру і самореалізуватись в соціумі як громадянин, сім'янин, професіонал, носій культури», - визначено в Національній програмі виховання дітей та учнівської молоді в Україні. У переломні моменти історії суспільства поряд з іншими проблемами на передній план виходить і проблема цінності людської особистості. Вічні питання «що є людина», «як народжується особистість», «чому вчити і як виховувати» знаходяться в центрі суспільної свідомості. Сьогодні особливої актуальності набувають проблеми формування творчої особистості, виховання молодшої людини як громадянина на основі оволодіння гуманістичними цінностями, нормами демократичної культури. Як зазначала відомий український педагог Софія Русова, «...нова школа кладе собі за головну мету збудити, дати виявитися самостійним творчим силам дитини... Задля того, щоб зуміти викликати в учня духовну діяльність, треба зрозуміти душевний склад дитини... Виховання мусить мати за мету виробити людину з широким розумінням своїх громадянських обов'язків, з незалежним високо розвинутим розумом, братерським почуттям до всіх людей, людину, здатну до роботи, таку людину, яка ніде, ні за яких обставин не загине морально і фізично й проведе в життя свою незалежну думку».

Соціально-економічні перетворення в Україні зумовлюють важливість більш ефективної організації освітнього навчально-виховного простору, в тому числі й позашкільного. Сучасний стан педагогічної науки вимагає розглядати цей процес не лише в контексті гуманізації освіти, виховання та розвитку творчої особистості, її соціалізації, а й перегляду теоретико-методологічних основ позашкільної освіти, розроблення й практичного впровадження новітніх навчально-виховних, розвивальних технологій і систем.

Разом із тим розвиток позашкільної освіти потребує не лише нових методик і технологій навчально-виховної, методичної роботи, а й інтеграції компетентнісного та культурологічного підходів, співпраці всіх соціальних інституцій із метою створення умов для виховання та розвитку особистості. Це вимагає запровадження творчої виховної системи на основі високої професійно-творчої компетентності педагогів, інноваційної та креативної діяльності позашкільного навчального закладу, чіткої взаємодії педагогів, вихованців та батьків.

Вищезазначене зумовило необхідність розроблення перспективного прогнозування, програми розвитку, програми-проекту «Виховуємо громадянина-гуманіста» Корсунь-Шевченківського РЦДЮТ як комплексного позашкільного навчального закладу та методично-координаційного центру позашкільної освіти в районі. Наказом Міністерства освіти і науки України №202 від 11.03.2010р. Корсунь-Шевченківський РЦДЮТ віднесено до найбільших позашкільних навчальних закладів державної та комунальної форми власності. Нині, 2012-2013 навчального року, в районному центрі дитячої та юнацької творчості працюють 30 гуртків різних напрямків, в яких навчаються більше 1800 гуртківців.

Для реалізації концептуальних засад розвитку закладу було визначено шляхи-напрями роботи, від яких залежить ефективність соціально-педагогічної моделі закладу; систем організаційної, методичної та координаційно-методичної роботи; психолого-педагогічного супроводу навчально-виховного процесу та роботи з педагогічними кадрами. Важливими для реалізації концептуальних положень розвитку закладу є напрями:

- вдосконалення організаційних форм співпраці з батьками, державними установами й громадськими організаціями;
- оптимізація управлінської діяльності;
- матеріально-технічне та фінансове забезпечення інноваційного розвитку закладу.

I. Теоретичні положення: принципи, педагогічна ідея, умови для розвитку особистості

1.1. Вдосконалення соціально-педагогічної моделі закладу

Соціально-педагогічна модель закладу є визначальним чинником підвищення ефективності системи роботи РЦДЮТ як комплексного позашкільного навчального закладу та координаційно-методичного центру

позашкільної освіти району. Основними умовами реалізації мети і завдань закладу є креативна та інноваційна спрямованість діяльності педагогів, інтеграція компетентнісного та загально-культурологічного підходів, формування ефективної соціально-педагогічної виховної системи, створення дієвих систем інформаційно-методичного забезпечення та обміну досвідом. Серед засобів реалізації завдань провідними є: науково-методична та організаційно-технологічна діяльність педагогів, методико-педагогічне проектування, авторські освітні методики, перспективний педагогічний досвід, сучасні інформаційно-комунікативні технології, виконання соціально-педагогічних програм і проектів спільно з науковими установами, закладами й осередками культури та мистецтва, владними структурами, батьківською громадськістю (додаток 1).

Сучасна соціально-педагогічна модель РЦДЮТ передбачає діяльність трьох навчально-виховних відділів (художньо-естетичного виховання, еколого-натуралістичної роботи, технічної творчості), інформаційно-методичного центру, чотирьох методичних об'єднань та технічно-обслуговуючої служби, які сприяють систематизації навчально-виховної роботи відповідно до трьох основних напрямів – творчий розвиток особистості, хобі-освіта та профорієнтаційна робота, а також батьківська рада та органи учнівського самоврядування.

Складові виховної системи

2.1. Дидактична підсистема: навчальна діяльність вихованців і методична діяльність педагогічних працівників

Серед проблем позашкільної освіти й виховання як важливої ланки **навчально-виховного процесу** на перший план виступає завдання найповнішого розкриття здібностей особистості за умови створення комфортного психологічного мікроклімату, що сприяє включенню особистості в систему пошуку, творчості. Завдяки специфічності педагогічного впливу позашкільна освітньо-виховна робота спрямована на розвиток, має великі потенційні дидактичні та виховні можливості, орієнтовані на розвиток природних обдарувань гуртківців, а не на шкоду їхньому психічному й фізичному здоров'ю, – робота, яка здійснюється в індивідуальному темпі на основі добровільної й варіативної діяльності за інтересами, з урахуванням соціального й духовного розвитку дітей сприяє, а не перешкоджає самореалізації можливостей конкретної дитини.

Діяльність нашого позашкільного закладу спрямована на створення виховного простору для дітей та молоді в місті та районі, стимулювання розвитку природних нахилів та творчих здібностей вихованців.

Головна мета діяльності Центру:

- розвиток мотивації особистості до пізнання і творчості, створення умов для творчого, інтелектуального, духовного і фізичного розвитку дітей та юнацтва в позаурочний час;

- задоволення освітніх потреб шляхом залучення до гурткової та клубної роботи.

Колектив Центру вбачає своїми **завданнями**:

- організацію цікавого та змістовного дозвілля дітей та підлітків в позашкільний час за місцем проживання;
- надання додаткової освіти в таких галузях знань і практичної діяльності, які виходять за межі навчального плану школи і відповідають інтересам дітей;
- пошук обдарованих дітей в місті та районі, допомога в реалізації їх творчих ідей і нахилів, в самовизначенні особистості;
- залучення дітей до позашкільної діяльності на основі добровільності, відповідно до їх здібностей та інтересів;
- розвиток потреб учнів у творчій праці, діловитості;
- реформування змісту виховної роботи, наповнення процесу культурно-історичними надбаннями рідного краю;
- адаптація підростаючого покоління до життя в суспільстві;
- формування загальної культури.

Основні підходи до організації навчально-виховного процесу Центру:

- формування змісту освіти: забезпечення навчального процесу навчальними програмами, впровадження авторських програм; організація роботи з вихованцями за різними напрямками (художньо-естетичний, гуманітарний, науково-технічний, дозвільно-розважальний, еколого-натуралістичний та туристсько-краєзнавчий);
- принципи організації навчання: активізація пізнавальної діяльності, оволодіння навичками науково-педагогічної роботи, участь у конкурсах, оглядах, виставках, змаганнях;
- реалізація творчих програм, поглиблення та вдосконалення діяльності в рамках програми-проекту «Виховуємо громадянина-гуманіста», розробка та впровадження нових творчих програм.

Робота кожного педагога будується **за наступними напрямками**:

- розвиток інтересів та здібностей дітей;
- створення ситуації успіху для кожної дитини на кожному занятті;
- стимулювання до доброзичливих відносин між учнями не тільки в закладі, а й за його межами.

Відповідно до Закону України «Про позашкільну освіту» РЦДЮТ продовжує розвиватися як унікальний інститут соціального виховання дитини, має орієнтир - працювати на особистість, виховувати високоморальну, мобільну в своєму розвитку людину. Педагоги Центру забезпечують високий рівень навчально-виховного процесу. Саме від їхнього професійного рівня, ставлення до справи, їхніх особистісних якостей залежить успіх навчання і виховання. Для роботи з педагогічним колективом у закладі запроваджені «Школа педагогічної майстерності», «Школа молодого педагога-позашкільника», відкриті заняття, майстер-класи, семінари-тренінги, на яких

педагоги ознайомлюються з різними методами навчання, специфікою роботи з обдарованими дітьми, інноваційними технологіями. Педагоги Центру в першу чергу формують позитивний емоційний фон розвитку дитини. Вихованець відчуває увагу педагога, бачить можливість показати себе, пізнати радість творчості та отримати позитивну оцінку своєї праці. Радість успіху спонукає дитину шукати нові можливості прояву власних здібностей. Це підтверджують високі результати вихованців Центру при участі у фестивалях, конкурсах та виставках всіх рівнів в 2006-2012 роках: переможців обласного рівня - 168; всеукраїнського - 35; міжнародного - 10.

Майстерність педагогів-фахівців, їх творчість проявляється саме у виборі **форм організації навчання**. Вибір форм організації педагогічного процесу, поліпшення якості дитячого життя відбувається на основі творчих ініціатив вихованців і педагогів, доброї волі всіх і кожного на основі принципів самоорганізації і максимального збагачення соціального досвіду дитини; духовної єдності особистості й колективу в спільній цікавій діяльності й відпочинку. Найпоширенішими формами колективно-групових занять із дітьми є гуртки, студії, клуби, різні творчі об'єднання. Таким надбанням досвіду працівників закладу можна вважати гурткову форму організації творчої діяльності вихованців. Гурток – це організація діяльності дітей та юнацтва за їх інтересами, схильністю на добровільних засадах. Гуртки дають змогу кожному із його учасників знайти заняття за своїми потребами.

Перша, найбільш важлива вимога до гурткової роботи – це її життєздатність. До програми занять керівники гуртків включають не тільки корисне (навчальне, розвиваюче, пізнавальне), а й приємне для дитини, те, чого не буває, як правило, у буднях (розважальне, емоційне, ігрове). Гурток відкриває перед своїми учасниками великі можливості для зростання і розвитку творчих здібностей та ініціатив. У процесі становлення особистості **гуртки виконують різноманітні функції**, а саме:

- розширюють та поглиблюють знання дітей у тій чи іншій сфері мистецтва, науки, техніки;
- здійснюють професійну підготовку (наприклад, декоративний розпис, бісероплетіння, в'язання, живопис, флористика, вишивання, конструювання та моделювання одягу, користувач ПК та ін.);
- організують дозвілля дітей, сприяють створенню психологічної комфортності відпочинку, виконують розважально-комунікативні функції.

У системі методичної роботи РЦДЮТ як комплексного позашкільного навчального закладу та координаційно-методичного центру позашкільної освіти району особливе значення відводиться інформаційно-методичному та науково-методичному аспектам. Ефективність заходів забезпечується систематизованою роботою щодо підвищення рівня професійно-творчої компетентності педагогічних працівників. Вона не лише визначає темпи впровадження інновацій і перспективного педагогічного досвіду, а й сприяє створенню авторських методик творчого розвитку та соціалізації

підростаючого покоління, забезпечує реалізацію ідей гуманістичного виховання.

З метою підвищення рівня соціально-психологічної, інформаційно-комунікативної, профільної компетентності педагогів у закладі передбачено вдосконалення роботи профільних методоб'єднань щодо навчання й організації самоосвітньої та професійно-творчої діяльності педагогів, узагальнення педагогічного досвіду, упровадження сучасної портфоліотехнології в систему атестаційної роботи закладу.

Методична робота в Корсунь-Шевченківському районному центрі дитячої та юнацької творчості побудована на принципі системності колективної та індивідуальної діяльності педагогів над підвищенням своєї науково-теоретичної підготовки та професійної майстерності. Для успішної реалізації методичної роботи визначено мету, поставлено завдання, обрано відповідні форми роботи.

Мета: підвищення ефективності діяльності закладу шляхом вдосконалення професійної майстерності педагогічних кадрів.

Завдання:

- активне впровадження й використання досягнень і рекомендацій психолого-педагогічної науки;
- вивчення досягнень педагогів-позашкільників і впровадження їх у практику роботи закладу;
- надання допомоги керівникам гуртків у впровадженні інноваційних технологій у навчально-виховний процес, в оволодінні методичними прийомами навчання, виховання й розвитку дітей;
- залучення педагогів до творчого педагогічного пошуку в процесі реалізації науково-методичної проблеми закладу;
- створення колективу однодумців, які зберігатимуть та примножуватимуть традиції закладу;
- стимулювання ініціативи і творчості керівників гуртків та активізація їхньої діяльності в науково-дослідницькій, пошуковій роботі;
- вияв недоліків і труднощів у роботі педагогічного колективу і запобігання їм;
- розвиток світогляду, професійних і морально-особистісних рис членів педагогічного колективу шляхом самоосвіти і самовдосконалення.

Система методичної роботи РЦДЮТ (додаток 2) включає взаємопов'язані та взаємодійні елементи, які фокусують свою діяльність на реалізації цілей і завдань позашкільної освіти та виховання, забезпечує надання допомоги педагогічним працівникам РЦДЮТ щодо **реалізації науково-методичної проблеми** «Підвищення результативної діяльності закладу на основі забезпечення високої ефективності і якості навчально-виховного процесу, формування системи компетентностей та гуманістичних цінностей у дітей та молоді» та визначених пріоритетних напрямків діяльності позашкільного закладу.

З урахуванням вимог часу, з метою розвитку творчої активності педпрацівників зусилля методичної ради, методоб'єднань зосереджуються на розв'язанні науково-методичної проблеми «Підвищення результативної діяльності РЦДЮТ шляхом вдосконалення професійної майстерності педагогічних працівників».

З метою комплексної реалізації завдань методичної роботи, створення умов для професійного росту та розкриття творчого потенціалу кожного керівника гуртка розроблено **програму-проект «Джерело творчості»**. Завдання проекту: сформулювати у педагогічних працівників готовність до впровадження сучасних інноваційних педагогічних технологій, всебічно сприяти підвищенню рівня методичної та фахової майстерності, створити умови для розширення світогляду та ерудиції педагогів.

В інформаційно-методичному центрі:

- створена та постійно поповнюється відеотека масових заходів, занять гуртків, виставка-презентація досвіду роботи педагогів-позашкільників, система програмового забезпечення та методичних матеріалів на допомогу керівникам гуртків, організаторам колективно-творчих справ та дозвілля учнівської молоді;
- до уваги педпрацівників та всіх відвідувачів створено постійно діючі та тематичні виставки літератури - «Законодавство України про освіту та виховання», «Вивчаємо, обговорюємо, впроваджуємо», «На допомогу керівнику гуртка», «Адресовано класному керівнику», «Я і РДЮОК «Росичі», «Адресовано керівнику дитячо-юнацької організації», «Для вас, батьки», «Ми вибираємо життя», «Педагогічна спадщина О.А.Захаренка», «Організація літнього відпочинку та оздоровлення дітей» та ін., а також інформаційні стенди «Радимо ознайомитись», «Атестаційний куточок», «Запрошує «Чарівний ліхтарик»;
- систематично ведеться картотека рекомендованої навчальної, довідкової, методичної літератури, періодичної преси за 30-ма розділами;
- видання художньо-методичного альманаху «Планета добра»;
- створена брошура «Світ, де здійснюються мрії» до 75-річчя РЦДЮТ;
- розроблені рекламні буклети про гуртки та студії;
- розроблено нормативно-правові документи, положення та оформлено папку з досвіду роботи літнього дитячого оздоровчого майданчика, табору відпочинку з денним перебуванням при РЦДЮТ «Країна Веселкова»;
- розробляються положення, сценарії районних масових заходів: змагання учнівських екологічних агітбригад, шкільних агітбригад «Молодь за здоровий спосіб життя», «День Учителя», гра «Лідер», свято «Різдвяні зустрічі», «Районний зліт добротворців», фестивалі «Зірки Надросся», «Грайлива веселка», «Повір у себе», районний Форум РДЮОК «Росичі», тижні Пам'яті і Слави – до річниць Корсунь-Шевченківської битви, визволення України від фашистських загарбників, Великої Перемоги,

конкурсно-розважальні, ігрові, пізнавальні програми, організація дозвілля школярів під час канікул тощо.

Основними формами методичного забезпечення навчально-виховного процесу є:

- щотижневі інструктивно-методичні наради педагогічного колективу;
- психолого-педагогічний семінар;
- семінари-практикуми, тренінги;
- методичний тиждень;
- педагогічні читання;
- школа адаптації молодих і малодосвідчених керівників гуртків;
- атестація педагогічних працівників;
- педагогічна виставка, творчі звіти;
- індивідуальні та групові консультації;
- творчі, динамічні групи;
- «круглий стіл», «проблемний стіл» та ін.

2.2. Виховна підсистема. Програма «Виховуємо громадянина-гуманіста».

Серед головних факторів, які безпосередньо впливають на становлення особистості, вчені називають мікрофактори: сім'я, дошкільна дитяча установа, школа, позашкільне середовище тощо. Мікрофактори створюють мікроклімат, що стихійно та цілеспрямовано впливає на соціальний розвиток особистості. В такому разі сім'ю, дитячі дошкільні установи, позашкільні заклади та школу називають інститутами соціалізації. Підкреслюючи ефективність їх педагогічного впливу, треба сказати, що:

- сім'я, що є найважливішим фактором соціалізації дитини, не завжди розглядає процес формування особистості як педагогічно організований, тобто він не має чіткої виховної мети, проходить під впливом нестабільних емоційно-психічних станів батьків або асоціальних проявів поведінки;
- інститут освіти (дошкільний навчальний заклад, школа) найчастіше орієнтований на передачу знань, умінь і навичок через жорстко регламентований нормативний характер загальноосвітніх навчальних закладів, обмежену можливість здійснення індивідуального підходу до соціального виховання, недостатнє врахування інтересів дитини;
- неформальні дитячі об'єднання не завжди мають позитивне соціальне навантаження;
- позашкільні заклади орієнтовані на соціальне виховання, формування гармонійно розвиненої, соціально адаптованої особистості, яка має високий рівень самореалізації в суспільстві.

Виходячи з цього ми розглядаємо соціально-педагогічну виховну систему нашого позашкільного закладу як один з важливих компонентів загальної системи виховання дітей та молоді.

Дозвілля школярів – це сфера, у якій особливо яскраво та повнокровно розкриваються їх природні потреби в свободі та незалежності, активній

діяльності та самовираженні. В умовах дозвілля створюються неформальні колективи, що дають дітям і підліткам можливість виступати у нових соціальних амплуа, займати ролі, що відрізняються від навчальної діяльності. Тому головна мета соціально-педагогічної діяльності Центру – сформувати відношення вихованців до дозвілля як до часу для самовдосконалення, саморозвитку, навчити розумно проводити вільний час, створити умови для самостійної, творчої, соціально значимої діяльності.

Діяльність Центру будується на сприятливому психологічному ґрунті – бажанні дітей брати участь в ній, і є особисто значимою. Завдяки співпраці закладу з іншими навчально-виховними закладами, сім'єю та іншими інститутами соціалізації, діяльність учнів стає також соціально значимою.

Ще одна особливість позашкільного педагогічного процесу – ідея об'єднання педагогів, дітей, батьків значною кількістю інтересів і захоплень, така духовна співпраця педагога та учня, в якій природно відбувається керівництво дорослого. Адже для педагога-позашкільника захоплення дитини – це ключ до виховання її творчої особистості.

Педагогічний колектив РЦДЮТ цілеспрямовано працює над створенням умов для забезпечення потреб дітей, підлітків, молоді у творчій самореалізації, здобутті ними додаткових знань, умінь і навичок за інтересами, інтелектуального і духовного розвитку, підготовку їх до активної професійної і громадської діяльності.

Розроблена комплексна **програма-проект «Виховуємо громадянина-гуманіста»** Корсунь-Шевченківського районного центру дитячої та юнацької творчості покликана реалізувати низку завдань:

- виховання свідомого громадянина-гуманіста, добротворця, людини з високогуманними особистісними якостями і рисами характеру, світоглядом і способом мислення;
- розвиток здібностей, інтересів дітей і підлітків методами позашкільної освіти, навчально-виховної діяльності в гуртках;
- формування всебічно розвиненої особистості, яка має не тільки високий рівень знань і умінь, а й високий потенціал творчого, морального, фізичного розвитку і здоров'я;
- забезпечення духовної єдності поколінь, збереження родинних традицій, участь батьків у педагогічному процесі;
- організація змістовного дозвілля учнівської молоді в районі;
- адаптація дітей і підлітків у соціальному середовищі.

Програма «Виховуємо громадянина-гуманіста» складається з окремих проектів, кожен з яких має визначену мету і завдання (*додаток 4*).

2.3. Система управління.

У контексті розвитку закладу важливе значення має ефективна взаємодія адміністративно-методичного складу та колегіальних органів управління закладом, а саме:

- педагогічної ради, що визначає стратегію розвитку закладу; створює організаційно-педагогічні умови для послідовних системних змін; забезпечує аналіз і контроль діяльності закладу;
- методичної ради, яка спрямовує роботу на підвищення рівня професійної компетентності педагогів, реалізацію творчого потенціалу педагогічного колективу, поліпшення якості позашкільної освіти шляхом упровадження досягнень сучасної психолого-педагогічної науки й перспективного досвіду;
- батьківського активу, робота якого базується на принципах усвідомленого партнерства, залучення до участі в організації та забезпеченні навчально-виховного процесу;
- органів дитячого самоуправління, діяльність яких спрямована на розв'язання актуальних питань життєдіяльності навчально-виховного соціуму, залучення вихованців до суспільно важливої діяльності.

Важливою є організація роботи батьківського активу щодо забезпечення єдності педагогічних вимог сім'ї та закладу до виховання дитини, педагогічної просвіти батьків, педагогізації сімейних стосунків.

Оптимізація діяльності органів дитячого самоврядування закладу передбачає систематизацію навчально-виховної роботи з лідерами, забезпечення психолого-педагогічних умов для розвитку їхньої громадянської компетентності та соціальної активності, спільну реалізацію актуальних соціально-педагогічних проєктів, удосконалення форм співпраці з громадськими організаціями, створення єдиного інформаційно-комунікативного простору з використанням інформаційно-комунікативних технологій.

Важливою умовою перебудови змісту позашкільної освіти й виховання, ефективним засобом його удосконалення є підвищення рівня управління педагогічним процесом, вміння адміністрації у своїй діяльності спиратися на громадську думку учасників навчально-виховного процесу – учнів, педагогів та батьків, заохочувати, стимулювати творчість, ініціативу кожного, вміння знаходити нове, прогресивне в навчально-виховному процесі. Такий підхід вимагає створення інноваційної системи управління навчально-виховним процесом (*додаток 3*). Суть управління позашкільним педагогічним процесом полягає у створенні моделі управлінської системи позашкільного закладу:

1. Моделювання позашкільного навчального закладу:

- статут позашкільного закладу;
- концепція розвитку закладу;
- модель професійної компетентності керівника гуртка;
- модель випускника позашкільного закладу.

2. Планування роботи закладу освіти:

- річний план роботи;
- навчальний план;
- навчальні програми;
- виховні програми.

3. Встановлення субординаційних і координаційних зв'язків між підрозділами закладу освіти; визначення режиму роботи працівників закладу:

- посадові обов'язки;
- правила внутрішнього розпорядку.

4. Інформаційне забезпечення управління освітнього закладу:

- інформація про створення умов навчання і виховання дітей у закладі;
- інформація про організацію та якість навчально-виховного процесу;
- інформація про діяльність ПНЗ як закладу соціального захисту дітей;
- інформація про роботу з батьками, громадськістю, школами;
- інформація про управління закладом;
- інформація про адміністративно-господарську та фінансову діяльність.

5. Система управління освітнім закладом:

- загальні збори;
- педагогічна рада;
- методична рада.

6. Проведення систематичного педагогічного аналізу:

- педагогічний моніторинг за напрямками: вихованці, педагоги, батьки, соціум, методичне забезпечення освітнього процесу;
- діагностика труднощів керівників гуртків у педагогічній роботі.

7. Забезпечення циклічності управління освітнім закладом із розширенням його демократизації:

- книга наказів і розпоряджень;
- протоколи засідань.

Практика свідчить, що реалізувати демократичні засади управлінської діяльності допомагає продуманий план роботи закладу. При складанні плану враховуються реальні можливості позашкільного закладу, його соціокультурне оточення, а також особливості учнівсько-педагогічного колективу. В ньому передбачені лише ті напрями, форми роботи, які життєво важливі для нашого закладу, які створюють систему позашкільного педагогічного процесу. Щоб план був наслідком колективної творчої діяльності педагогів, вихованців і їх батьків, проводяться співбесіди з учнями і батьками, інтерв'ю, створюється «Банк ідей, думок і пропозицій». План дає картину стратегії і тактики позашкільної освіти й виховання та має таку структуру:

- пріоритетні цілі та завдання;
- шляхи організації та визначення стратегії удосконалення навчально-виховного процесу;
- організація масових заходів;
- діяльність із залучення батьків до навчально-виховного процесу;
- діяльність зі створення матеріально-технічних умов;
- контроль і керівництво педагогічним процесом.

Таким чином, план роботи позашкільного закладу спрямований на вирішення проблем соціальної адаптації особистості в реальному житті,

зорієнтований на розвиток і самореалізацію особистості, її професійне самовизначення.

III. Відкритість виховної системи

Розвиток закладу неможливий без урізноманітнення та удосконалення форм співпраці педагогічного колективу з батьками вихованців, учнівським самоврядуванням, загальноосвітніми, професійно-технічними, вищими навчальними закладами, науково-виробничими установами та громадськими організаціями.

3.1. Районна дитячо-юнацька організація Корсунщини «Росичі»

При РЦДЮТ здійснює свою діяльність районна дитячо-юнацька організація Корсунщини «Росичі». До структури РДЮОК «РОСИЧІ» входять 23 первинних осередки, які створені і працюють на базі шкіл міста і району, а об'єднує їх бажання творити цікаві, корисні справи, спілкуватися, обмінюватися досвідом, змагатися за честь бути лідером. Організація працює над реалізацією програми-проекту «Творимо майбутнє сьогодні – це наша справа», що має 6 програм-орієнтирів (напрямок) діяльності: «Роде наш красний, роде наш прекрасний», «Особистість – це я», «Струни серця», «Й чужому навчається, і свого не цурайтесь», «Чарівні джерела», «Історія жива моя – мій край». Програма направлена на гармонійний розвиток особистості, створення умов для самореалізації юних громадян України, містить завдання, орієнтири та форми реалізації, виконуючи які організація проводить різні конкурси, ігри, акції, свята, виставки та ін. Підсумком роботи по реалізації окремих програм-орієнтирів є проведення районних заходів РДЮОК «Росичі», в тому числі у співпраці із зацікавленими організаціями та районною Лігою старшокласників: фестивалі дитячої творчості «Зірки Надросся», «Повір у себе»; гала-концерт «Новорічні зірки Надросся» для запрошених обдарованих дітей, лідерів учнівського самоврядування району; день росичів «Свято дитячих посмішок»; «Свято росинок»; районну гру «Лідер»; свято «Спілка збирає друзів навколо новорічної ялинки»; конкурси, виставки малюнків, плакатів «Світ моїх прав», «За здоровий спосіб життя», матеріалів по роботі первинних ДЮО «Веселкова країна»; навчальні семінари організаторів дитячих колективів, керівників та активу організації та ін.

За рейтингами Спілки дитячих та юнацьких організацій Черкащини РДЮО Корсунщини «Росичі» неодноразово визнана кращою організацією області. В 2011-2012 рр. РДЮОК «Росичі» успішно реалізувала проект «Залучення учнівської молоді до стратегічного планування розвитку міста Корсунь-Шевченківський» за сприяння Корсунь-Шевченківської міської ради та фінансування Євросоюзу. В рамках проекту на базі РЦДЮТ відбулись заходи: інформаційна та підсумкова конференції, круглий стіл «Розвиток діалогу, співпраці між владою та молодіжною громадськістю», тренінг «Реалізація прав дитини в процесі стратегічного планування розвитку міста», бліц-опитування учнівської молоді «Яким ти бачиш майбутнє Корсуня?

Запропонуй свої ідеї!», презентація матеріалів конкурсу соціальних проектів «Якби мером Корсуня був я...» та ін.

3.2. Ліга старшокласників Корсунщини

З метою формування громадянської активності учнівської молоді, активізації процесу діяльності органів учнівського самоврядування на рівні району та навчальних закладів в районі створено Лігу старшокласників, розроблено регламент її діяльності, який викладено в Статуті. Вищим органом Ліги є районна учнівська конференція, в період між конференціями працює координаційна рада, яка в свою чергу поділяється на Раду координаторів (педагоги) та Раду старшокласників (учні).

На базі РЦДЮТ працює Рада старшокласників. Щорічно впродовж навчального року та в рамках обласного Інтернет-проекту «Ми – патріоти Черкащини» з ініціативи та за участю учнівського активу району проводиться низка заходів, а це:

- районні акції «Квіти біля школи», «Шкільна газета», «Волонтер року» та участь кращих матеріалів в обласному конкурсі;
- конкурси «По алеї правових знань», учнівських агітбригад «Молодь - за здоров'я» та екологічних агітбригад;
- районні етапи обласних конкурсів «Сім духовних святинь малої батьківщини», «Пишаюся тобою, рідний краю!», «Знаю та реалізую свої права», «Мій ідеал громадянина-патріота», «Добро починається з тебе», «Пізнай свою країну», «Легенди, притчі та міфи мого краю» та інші, кращі матеріали подано на обласні конкурси;
- до річниць переможного завершення Корсунь-Шевченківської битви 1944 року (лютий) проводиться районний конкурс інсценізованої пісні «Пісні, обпалені війною» за участю учнівських художніх колективів, ветеранів Великої Вітчизняної війни, районної Ради ветеранів, учнів-волонтерів;
- в рамках районного проекту «Партнерство заради здоров'я» в навчальних закладах продовжується робота за шкільними, класними програмами добротворення, щороку в травні відбувається районний зліт юних добротворців на базі Авторської О.А.Захаренка середньої загальноосвітньої школи села Сахнівка, в якому беруть участь загони добротворців з усіх навчально-виховних закладів району.

Щорічно на початку навчального року проводяться учнівські звітно-виборні та тематичні конференції. В 2010 р. така конференція пройшла під гаслом «Поспішайте творити добро», в 2011 р. – за темою «Знаємо та реалізуємо свої права». 3 лютого 2012 р. в ході педагогічних читань, присвячених 75-річчю з дня народження О.А.Захаренка, в Авторській О.А.Захаренка середній загальноосвітній школі с.Сахнівка відбулось засідання секції лідерів учнівського самоврядування «Жити за законами добра і краси» (за книгою «Слово до нащадків»).

Одним з важливих напрямків діяльності юних волонтерів є природоохоронна, екологічна діяльність. В цьому питанні рада старшокласників активно співпрацює з районною організацією Всеукраїнської

екологічної ліги. За активну діяльність учнівського врядування та участь у Всеукраїнській виставці «Юна Україна» в 2010 році районний осередок Ліги старшокласників Корсунь-Шевченківського району нагороджено грамотою ГУОН Черкаської облдержадміністрації.

В 2011 році Ліга старшокласників Корсунщини стала переможцем Всеукраїнського конкурсу на кращу організацію діяльності органів учнівського самоврядування в номінації «Загальна система роботи».

За результатами участі в обласному інтернет-проекті «Ми – патріоти Черкащини» 2011 року районний осередок Ліги старшокласників Корсунщини нагороджено дипломами Черкаського ОПОПП за I місце у підпроекті «Щоденник корисних справ», III місце у підпроекті «Сім духовних святинь малої Батьківщини».

Тож, доцільно організоване за змістом і формою учнівське самоврядування містить у собі потужний виховний потенціал, розвиває лідерські якості; формує соціальний досвід та ціннісні орієнтації; створює простір для самореалізації; сприяє усвідомленню прав, свобод, обов'язків; сприяє вияву самостійності, самоствердження дітей та учнівської молоді, задоволенню потреб у спілкуванні з однолітками; виховує активних громадян держави – відповідальних професіоналів, гуманістів, добротворців, патріотів.

3.3. Співпраця РЦДЮТ із соціальними інститутами

Організація співпраці із соціальними інститутами є необхідною умовою для розширення позашкільного навчально-виховного середовища, спрямованого на творчий розвиток і соціалізацію особистості. Основними завданнями співпраці із загальноосвітніми навчальними закладами є забезпечення наступності навчальних програм, створення умов для активного застосування набутих у школі знань у практичній творчій діяльності в позаурочний час, розширення організаційних форм масової роботи у сфері вільного часу дітей.

Робота з батьками вихованців спрямовується не лише на розв'язання проблем матеріально-технічного забезпечення гуртків, фінансування участі дітей у масових заходах різних організаційних рівнів, а й на постійне розширення в батьків психолого-педагогічних знань, формування вмінь і навичок спільної з дітьми навчально-творчої діяльності. Важливим у контексті зазначеного є використання різноманітних форм роботи з батьками, в т ч. інноваційних (творчі звіти перед громадськістю міста, звітні академконцерти, майстер-класи, заняття-презентації, відкриті заняття, збори, творчі майстерні, дні родинної творчості, сімейні зустрічі та свята за народним календарем, дні здоров'я тощо).

Розширення співпраці з державними установами, науково-виробничими та громадськими організаціями передбачає реалізацію завдань щодо екскурсійно-просвітницької роботи, забезпечення участі вихованців у соціальних проектах, організації практики (реалізація дослідницьких проектів, виробнича практика, конструювання та моделювання тощо).

Активна співпраця проводиться з районним мистецьким об'єднанням «Янталка», районною організацією Всеукраїнської екологічної ліги,

Корсунь-Шевченківським благодійним фондом «Мости дружби», районним об'єднанням молодих інвалідів «Повір у себе», районною організацією ветеранів війни та праці, районною організацією профспілки працівників освіти і науки та ін.

З метою взаємодії та здійснення інформаційної і методичної функції, координації дій, спрямованих на надання соціальної допомоги, запобігання ранньому соціальному сирітству, бездоглядності та безпритульності, профілактики проявів негативних явищ в молодіжному середовищі, а також проведення профілактичної та інформаційно - просвітницької роботи з неповнолітніми, молоддю, схильними до правопорушень, з числа сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах, та їхніми батьками, прийомними сім'ями вже не один рік РЦДЮТ співпрацює з **Корсунь-Шевченківським районним центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.** Організуються та проводяться засідання круглих столів, консультування, зустрічі з дітьми та молоддю, лекції, бесіди, анкетування, робота з молодими інвалідами та дітьми – інвалідами. Неодноразово в РЦДЮТ проводились різноманітні акції, відеолекторії, семінари та свята. Вже стало традицією щорічне проведення районного фестивалю творчості дітей-інвалідів «Повір у себе», конкурсу учнівських агітбригад «За здоровий спосіб життя». До Міжнародного дня захисту прав дітей, Дня Конституції, Дня Незалежності України проводяться конкурси малюнку на асфальті «Я маю право на...», «Я малюю Україну», «В кожному малюнку – сонце» та ін.

Багато років тривають партнерські стосунки з **районним центром зайнятості.** Серед спільно проведених заходів слід відзначити семінари та круглі столи з питань організації зеленого туризму в районі, тренінги для жінок з метою підвищення рівня самооцінки, оволодіння вміннями аналізувати свої особистісні якості та ознайомлення з законодавчими актами, які регулюють працю жінок, застереження від нелегального виїзду на роботу за кордон; інформування про ризики трудової міграції; підвищення мотивації до пошуку роботи в Україні. Одним із пріоритетних напрямків діяльності центру зайнятості є профорієнтаційна робота з учнівською молоддю. Разом з колективом РЦДЮТ щорічно проводяться акції «Випускник». На цих заходах учні шкіл району мають можливість ознайомитися з правилами вибору професії, можливими помилками при цьому, усвідомити власну активність самопізнання, як основу вибору професії та отримати інформацію про навчальні заклади, умови вступу до них. В рамках акції проходять конкурси дитячого малюнку «Світ професій очима дітей», що мають на меті розширити уявлення про ринок праці, світ професій, шляхи їх набуття, можливості навчання та працевлаштування, а також формування психологічної готовності школярів до свідомого вибору професій.

В 2011 році впроваджено нову форму роботи – профорієнтаційний КВК серед команд старшокласників «Обери СВОЮ професію». Захід допоміг молоді показати свої творчі здібності, змістовно провести власне дозвілля та залучити до нього своїх друзів, однокласників.

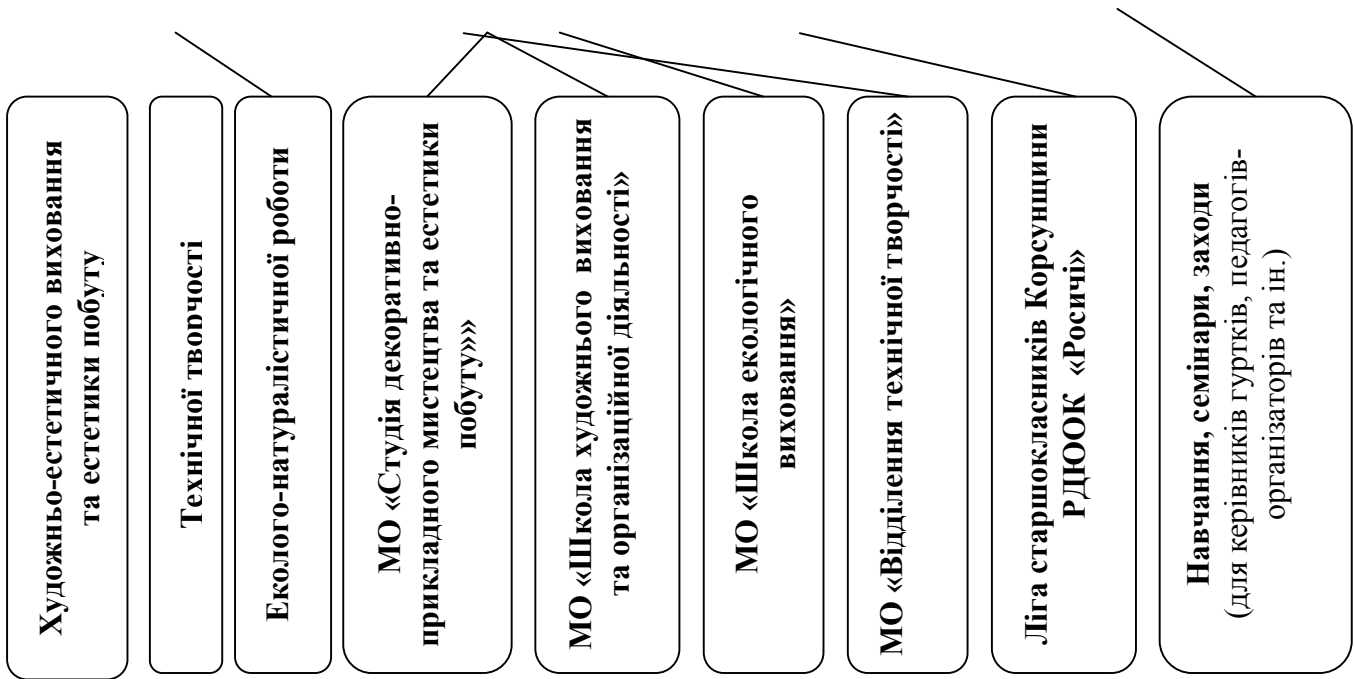
Впродовж 7 років наш колектив співпрацює із територіальним центром соціального обслуговування, надає допомогу у здійсненні реабілітації та соціальної адаптації дітей з особливими потребами. На базі терцентру організуються заняття гуртків із образотворчого та художньо-прикладного мистецтва, проводяться тематичні масові заходи, благодійні концерти (додаток 5).

Цільова установка педагогічного процесу позашкільного закладу – як охопити дітей творчою діяльністю, створити їм максимальні умови для всебічного самовияву та самоствердження на базі отриманих знань.

Система методичної роботи

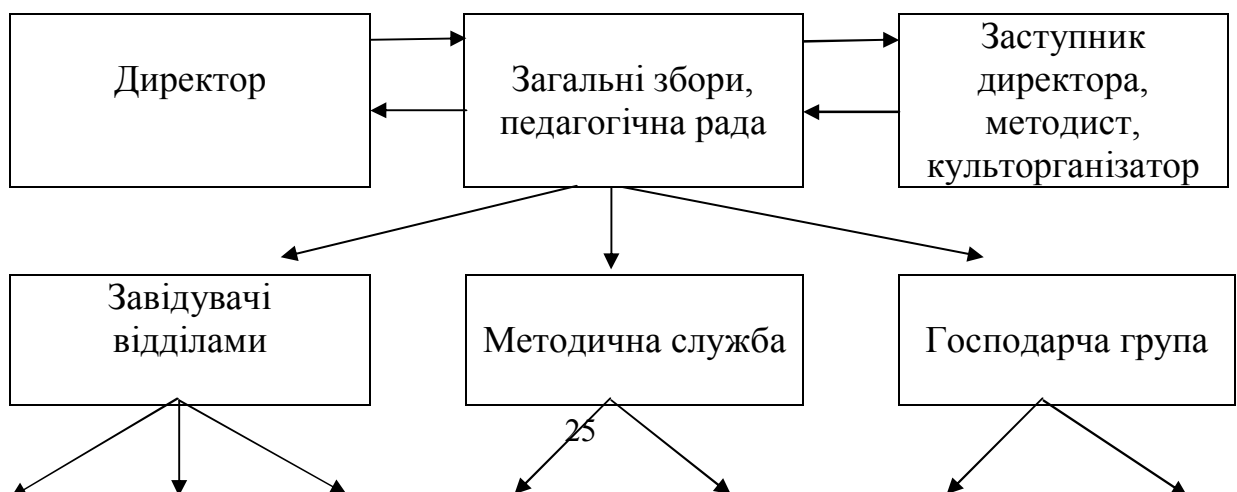

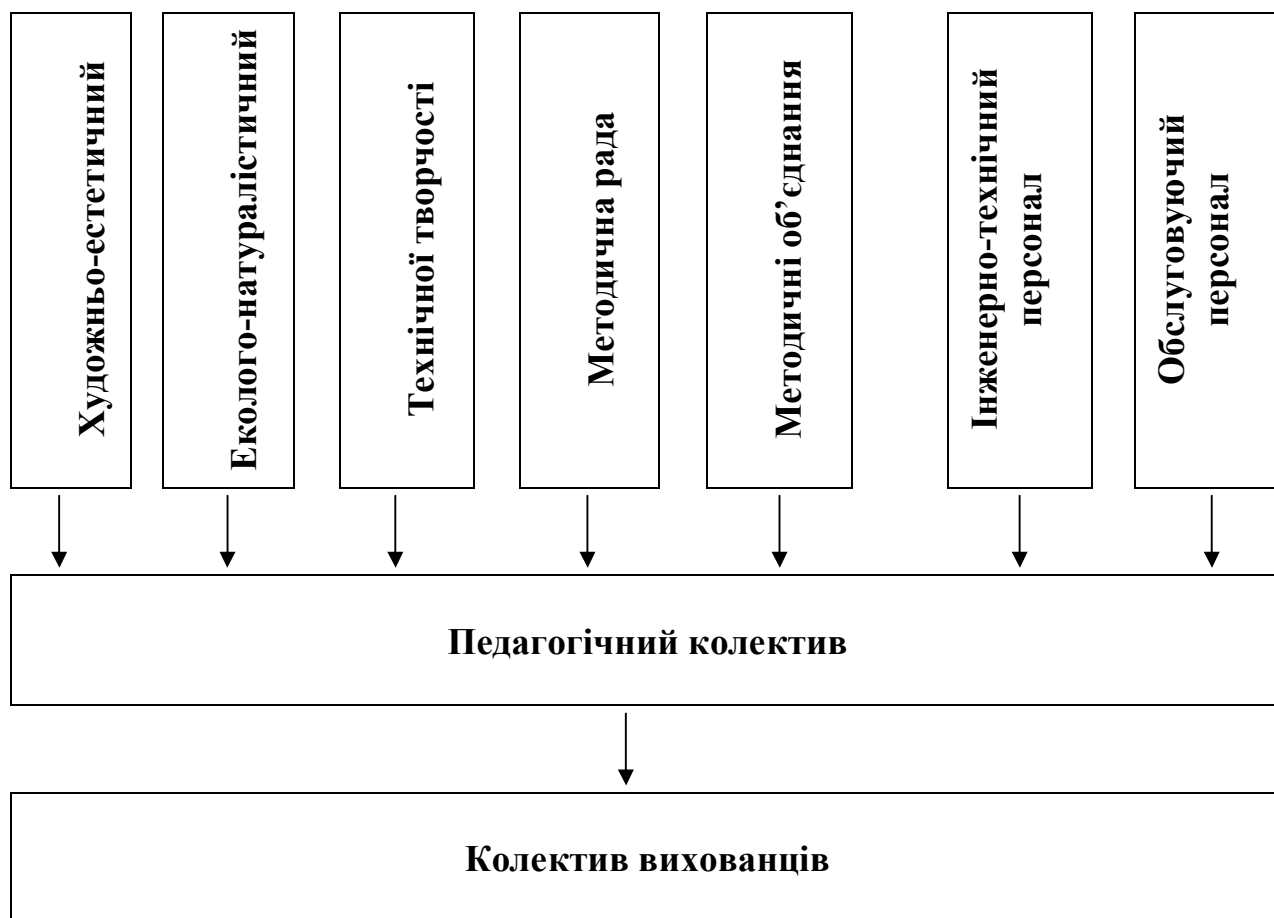

Додаток 3

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ПОЗАШКІЛЬНИМ ПЕДАГОГІЧНИМ ПРОЦЕСОМ В КОРСУНЬ-ШЕВЧЕНКІВСЬКОМУ РАЙОННОМУ ЦЕНТРІ ДИТЯЧОЇ ТА ЮНАЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ

**Технологічна карта на 2011-2012 н.р.
районного центру дитячої та юнацької творчості**

<i>Зміст діяльності</i>		<i>Види діяльності</i>
ВЕРЕСЕНЬ		
1.	Підготовка до нового навчального року	
2.	Проведення установчої інформаційно-методичної наради	Організація засідань творчих груп.
3.	Перевірка календарних планів	Затвердження планів
4.	Робота з молодими спеціалістами	Складання списків; проведення індивідуальних консультацій.
5.	Проведення тарифікації	Участь у засіданні тарифікаційної комісії

6.	Перевірка складеного розкладу	Корегування розділів структурних підрозділів.
7.	Проведення масових заходів	Підготовка сценаріїв «День міста», «День учителя»
8.	Організація самоосвітньої діяльності	Опрацювання періодики, складання картотеки
9	Тематичний контроль	Перегляд навчальної документації (навчальних програм, планів, положень)
10	Атестація педагогічних працівників	Участь у засіданні атестаційної комісії
ЖОВТЕНЬ		
1.	Перевірка укомплектованості навчальних груп	Оглядовий контроль
2.	Атестація педагогічних працівників	Участь у засіданні атестаційної комісії. Оформлення атестаційного куточка.
3.	Організація самоосвітньої діяльності	Опрацювання періодики, складання каталогу.
4.	Співпраця з іншими освітніми установами	Надання методичних рекомендацій, консультації з питань організації гурткової роботи, програмне забезпечення.
5.	Проведення масових заходів	Організація дозвілля школярів на осінніх канікулах
6.	Контроль за проходженням педагогічними працівниками курсів підвищення кваліфікації	Складання заявки
ЛИСТОПАД		
1.	Організація роботи з педагогами, що атестуються	Відвідування занять, ознайомлення з навчальними програмами, планами-конспектами, проведення індивідуальних консультацій
2	Стан викладання в гуртках декоративно-прикладного мистецтва	Відвідування занять, ознайомлення з навчальними програмами,

		планами-конспектами
3.	Організація навчання молодих спеціалістів	Проведення індивідуальних консультацій
4.	Організація самоосвітньої діяльності	Опрацювання періодики, складання каталогу.
5.	Проведення масових заходів	Підготовка до проведення районного фестивалю «Повір у себе»
ГРУДЕНЬ		
1.	Вивчення стану збереження учнівського контингенту	Оглядний контроль
2.	Робота з молодими спеціалістами	Проведення індивідуальних консультацій, робота консультпункту
3.	Перевірка виконання навчальних програм за I семестр	Відвідування занять
4.	Проведення масових заходів	Підготовка матеріалів, сценаріїв, проведення новорічно-різдвяних свят, зимових канікул.
СІЧЕНЬ		
1.	Перевірка стану ведення журналів	Оглядний контроль
2.	Атестація педагогічних працівників	Відвідування занять
3.	Планування роботи на II семестр	Складання плану роботи
4.	Проведення масових заходів	Аналіз проведення новорічно-різдвяних свят, організація дозвілля школярів на зимніх канікулах.
ЛЮТИЙ		
1.	Стан роботи із обдарованими дітьми	Підготовка плану, проведення засідання МР
2.	Атестація педагогічних працівників	Відвідування занять, організація творчих Звітів педагогів, що атестуються
3.	Організація самоосвітньої діяльності	Опрацювання періодики, складання каталогу.
4.	Проведення масових заходів	Підготовка до районного фестивалю «Грайлива веселка»

БЕРЕЗЕНЬ		
1.	Стан викладання в гуртках технічної творчості	Відвідування занять, ознайомлення з навчальними програмами, планами-конспектами
2.	Атестація педагогічних працівників	Участь у засідання атестаційної комісії
3.	Організація самоосвітньої діяльності	Опрацювання періодики, складання каталогу.
4.	Перевірка журналу відпрацювання адміністративного часу	Аналіз даних
5.	Проведення масових заходів	Районний фестиваль «Грайлива веселка»
КВІТЕНЬ		
1.	Про результати проведення атестації педагогічних працівників	Підготовка документації для районного відділу освіти
2.	Організація самоосвітньої діяльності	Опрацювання періодики, складання каталогу.
3.	Тиждень РІЦІЮТ.	Проведення творчого звіту керівників гуртків «Палац краси і радості»
4.	Проведення масових заходів	Підготовка до проведення зльоту добротворців
ТРАВЕНЬ		
1.	Організація та проведення підсумкових співбесід і попередньої комплектації	Участь у комплектації педагогічних кадрів на наступний навчальний рік
2.	Контроль за навчально-виховним процесом	Перевірка виконання навчальних програм, планів конспектів
3.	Проведення масових заходів	Районний зліт добротворців
4.	Планування заходів на літній період	Складання плану роботи

Проект «Обдарованість»

СМИСЛОВА ЧАСТИНА

Освіта є чинником, що забезпечує розвиток інтелектуального та творчого потенціалу громадян. Розвиток природних здібностей дитини, розкриття її

творчого потенціалу відповідає водночас інтересам і дитини, і суспільства, загальнодержавним потребам.

Механізм творчості є у кожній здоровій людині й не є елітарним явищем; він – єдність мислення, почуттів, уяви, психомоторики та енергопотенціалу; починає працювати, коли всі складові розвинені. Механізм творчості не має віку: на 6-му році життя стає активним і в подальшому набирає потужності. Механізм творчості перебуває у різних станах: у «сплячому режимі» і прокидається у старості; починає працювати у 13-річному віці; вимикається з активності переважно. Він – універсальний механізм; йому байдуже, що перетворювати: учора – математику, сьогодні музику, завтра – літературу.

Обдарована дитина – це дитина, яка вирізняється безперечними успіхами щодо досягнення результатів певної діяльності на якісному рівні, що перевищує певний умовний рівень.

«Обдарованість складається з високого рівня інтелекту, творчих здібностей і мотиваційного компоненту» (Дж.Рензуллі, Н.Лейтес, В.Моляко, О.Матюшкін).

Успішний розвиток обдарованості можливий завдяки:

- створенню дієздатної системи відбору обдарованих дітей, психологічної підтримки підлітків;

- створенню розвивального навчального середовища для формування інтелектуального, культурного, творчого потенціалу кожної дитини;

- надання престижної елітарної освіти відповідно до світових стандартів;

- підготовці педагогів до роботи з обдарованими учнями; розробці науково-методичної і дидактичної продукції.

Всі діти різні, але вони рівні з погляду свого права на повноцінний розвиток творчих здібностей. Важливим залишається побачити в кожній дитині творче начало й спрямувати його в русло розвитку через:

- інтелектуальну діяльність;

- художньо-естетичну діяльність (образотворча, театральна, хореографічна, музична, поетична та ін.);

- спортивно-оздоровча діяльність (спорт, туризм, шахи, шашки);

- комунікативна діяльність (формування навичок спілкування, формування духовних цінностей).

МЕТА. Виявлення рис обдарованості особистості, всебічне сприяння розвитку обдарованості, формування творчої особистості та створення умов для самореалізації; створення системи роботи з обдарованими дітьми.

УЧАСНИКИ: Педагоги та вихованці РЦДЮТ, учні шкіл.

ТРИВАЛІСТЬ: впродовж 2010-2012 рр.

КООРДИНАТОР: методист РЦДЮТ Лисенко О.А.

№	Зміст діяльності	Терміни	Відповідальні	Пр.

Виявлення обдарованих дітей				
1.	Вивчення пізнавальних, комунікативних, творчих, художньо-естетичних інтересів і нахилів дітей, потреб у фізичній активності й розвитку через анкетування	Вересень	Керівники гуртків	
2.	Анкетування для вивчення здібностей дитини, діагностичне тестування	Вересень-жовтень	Керівники гуртків	
3.	Створення картотеки обдарованих дітей (переможців різних типів конкурсів районного, обласного, всеукраїнського, міжнародного рівнів) за попередній календарний рік	Січень	Лисенко О.А., заввідділами	
4.	Створення банку даних про здібних, талановитих дітей (резерв) за попередній календарний рік	Січень	Лисенко О.А. заввідділами	
Робота з педагогами				
1.	Науково-методичне забезпечення організації навчання обдарованих дітей за індивідуальними планами та програмами, в т. ч. авторськими	Впродовж року	заввідділами	
2.	Реалізація програми РЦДЮТ «Творча обдарованість»	Впродовж року		
3.	Круглий стіл «Виховний потенціал мистецтва - джерело освітніх інновацій»	Листопад	Лисенко О.А. Шевченко Т.І.	
4.	Круглий стіл «Шляхи реалізації компетентісно орієнтованого підходу до навчання в РЦДЮТ»	Квітень	Лисенко О.А.	
5.	Навчальний семінар «Творча майстерня керівника гуртка»	Вересень	Фурса Т.П. Лисенко О.А.	

6.	Творчі звіти керівників гуртків, які працюють з обдарованими дітьми за індивідуальними планами	Квітень	Заввідділами	
7.	Участь керівників гуртків в навчальних семінарах, семінарах-практикумах, тренінгах різних рівнів з питань розвитку творчих здібностей дитини, системи роботи з обдарованими дітьми	Впродовж року	Гриценко Т.В. Лисенко О.А.	
8.	Вивчення організації роботи з обдарованими дітьми	згідно перспект. плану	Адміністрація	
<i>Робота з обдарованими дітьми</i>				
1.	Створення умов для задоволення пізнавальних інтересів та нахилів дітей: <ul style="list-style-type: none"> - розширення знань, розвиток умінь, здібностей, формування у вихованців сталого інтересу до певного профілю гуртка; - показ особистих досягнень вихованців через участь в конкурсах, фестивалях, змаганнях, персональних виставках тощо 	Впродовж року	Керівники гуртків	
2.	Організація та проведення масових заходів за участю здібних, талановитих, обдарованих дітей:	Впродовж року	Лисенко О.А. Кравченко В.А.	
	* «Країна юних талантів»	Вересень		
	* «День Учителя»	Жовтень		
	* Фестиваль «Зірки Надросся»	Жовтень		
	* Гра «Лідер»	Листопад		

	* «КВН»	Грудень		
	* Фестиваль «Повір у себе»	Грудень		
	* Гала-концерт «Новорічні Зірки Надросся»	Грудень		
	* «Новорічно-різдвяні свята»	Січень		
	* Фестиваль «Грайлива веселка»	Березень		
	* «Свято дитячих посмішок»	Травень		
	* «Міжнародний День захисту дітей»	Червень		
	* Святкові концерти, тематичні акції, вечори, виставки, конкурсно-пізнавальні програми, змагання тощо	Впродовж року		
3.	Участь в обласних, всеукраїнських, міжнародних заходах; конкурсах-захистах робіт учнів-членів МАН	Впродовж року	Фурса Т.П. заввідділами	
4.	Діяльність районної Ліги старшокласників, дитячого активу РДЮОК «РОСИЧІ» (за окремими планами)	Впродовж року	Лисенко О.А.	
5.	Моральне та матеріальне заохочення, нагородження переможців конкурсів	Впродовж року	Гриценко Т.В.	
6.	Аналіз результатів роботи з обдарованими дітьми, їх участі в конкурсах різних типів	серпень	Лисенко О.А. Заввідділами	

ПРОЕКТ «ДОБРОТВОРЕЦЬ»

*Поспішаю творити добро,
Щоб світлішим життя було –
Бо я Людина, яка творить добро!*

*Нікому не відмовлю в допомозі
 І посаджу калину при дорозі –
 Бо я Людина, яка творить добро!
 Вчусь прощати, як прощає мати,
 За добро добром спішу воздати –
 Бо я Людина, яка творить добро!*

МЕТА : виховання національно свідомого громадянина-добротворця, патріота, формування у дітей усвідомлення необхідності виявляти доброту, милосердя, повагу до моральних цінностей з позиції добра, людяності, чесності, справедливості, чуйності, любові до ближнього; утверджувати благородство помислів і вчинків, прагнення творити добрі, корисні справи на благо народу; любов до природи, екологічну свідомість; вироблення навичок взаємодопомоги, бажання творити красу своїми руками та берегти її; завжди зберігати людську гідність; пробуджувати інтерес до всього доброго, корисного, високоморального.

УЧАСНИКИ : колектив гуртківців та працівників РЦДЮТ.

ТРИВАЛІСТЬ : впродовж 2010-2012 рр.

КООРДИНАТОРИ : завідувачі відділами РЦДЮТ.

№	Зміст діяльності	Терміни	Відповідальні	Прим.
1.	«Добру відкривається серце» - цикл благодійних концертів	Впродовж року	Шевченко Т.І	
2.	Районна учнівська конференція «Поспішайте творити добро»	Вересень	Лисенко О.А.	
3.	Благодійна акція «Іграшка для друга»	Листопад	Шевченко Т.І.	
4.	Трудові десанти «Краса своїми руками», суботники із благоустрою територій РЦДЮТ	Впродовж року	Завкабінетами	
5.	«Дім, в якому я живу» - цикл заходів із ремонту, благоустрою та озеленення кабінетів РЦДЮТ	Впродовж року	Заввідділами	
6.	Благодійна акція «Сувенір – ветерану»	Впродовж року	Заввідділами	

7.	Акція «Допоможи зимуючим птахам», виготовлення годівничок для зимуючих птахів та підгодівля птахів у зимовий період	Листопад	Рябчич Н.П.	
8.	Заготівля насіння квіткових рослин для вирощування розсади і висівання на клумбах міста, РЦДЮТ	Вересень Березень	Рябчич Н.П.	
9.	Створення куточка «Природа і фантазія», альтанки, альпінаріїв на території відділу еколого-натуралістичної роботи	Впродовж року	Рябчич Н.П.	
10.	Екологічна акція «Посади дерево – виросте квітучий сад»	Жовтень Квітень	Заввідділами	
11.	Декада Пам'яті до 68-ої річниці переможного завершення Корсунь-Шевченківської битви: <ul style="list-style-type: none"> - організація екскурсій до музею Корсунь-Шевченківської битви; - проведення виховних бесід в гуртках «Мужність – це вища людська доброта»; - «Від усієї душі» - вітання ветеранів, учасників Великої Вітчизняної війни; - виставка-конкурс дитячих виробів та малюнків «Палав над Корсунем вогонь»; - виставка методичної літератури з історії визволення Корсунь-Шевченківського району, Черкаської області від німецько-фашистської окупації; - пересувна виставка, перегляд фільму та тематичні лекції «Корсунь-Шевченківська операція 1944 року» із залученням наукових працівників Корсунь-Шевченківського державного 	Лютий	Лисенко О.А., Кравченко В.А заввідділами	

	історико-культурного заповідника; - участь в районних урочистих зборах та святковому концерті до 68-річчя Корсунь-Шевченківської битви			
12.	Конкурс військово-патріотичної пісні «Пісні, обпалені війною»	Лютий	Лисенко О.А., Кравченко В.А	
13.	Акція «Пам'ять» (участь в заходах до Дня Перемоги, Дня визволення України від фашистських окупантів, річниці Корсунь-Шевченківської битви)	За окремим планом	Гриценко Т.В., Кравченко В.А	
14.	Вітання ветеранів Великої Вітчизняної війни, учасників бойових дій з святами	Впродовж року	Кравченко В.А	
15.	Привітання пенсіонерів РЦДЮТ, людей похилого віку з святами, визначними датами	Впродовж року	Заввідділами, Кравченко В.А	
16.	Педагогічні читання (секція лідерів учнівського самоврядування) «Жити за законами добра і краси» за книгою О.А.Захаренка	Лютий	Лисенко О.А.	
17.	Проведення ярмарку милосердя, благодійної лотереї	Вересень Квітень	Заввідділами	
18.	Проведення акції «Турбота», трудових десантів по прибиранню території меморіального комплексу в м. Корсунь-Шевченківському	Впродовж року	Заввідділами	
19.	Заходи до Дня пам'яті жертв Голодомору та політичних репресій: - тематична лекція із залученням фахівців, істориків; - виховні бесіди в гуртках	Листопад	Лисенко О.А., Кравченко В.А.	

	<p>«Хліб – скарб найбільший на землі»;</p> <p>- літературно-музична композиція «Хліб – найцінніший скарб на землі»;</p> <p>-виставка-ярмарок хлібопекарських виробів</p>			
20.	Районний зліт юних добротворців	Травень	Гриценко Т.В., Лисенко О.А., Кравченко В.А	

Додаток 5

**МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР ЗАЙНЯТОСТІ
ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЗАЙНЯТОСТІ**

КОРСУНЬ-ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ РАЙОННИЙ ЦЕНТР ЗАЙНЯТОСТІ

вул. Ювілейна, 17-а, м. Корсунь-Шевченківський, 19400, тел/факс (04735) 2-38-10
E-mail: 2358@ocz.ic.ck.ua Web: <http://www.dcz.gov.ua> Код ЄДРПОУ 21368425

23.01.2012 № 119/02

Спасибі за Вашу підтримку!

Багато років тривають партнерські стосунки Корсунь-Шевченківського районного центру зайнятості з Районним центром дитячої та юнацької творчості .

З метою підвищення мотивації та зацікавленості безробітних до започаткування власної справи, підтримки підприємницької ініціативи серед незайнятого населення Корсунь-Шевченківський районний центр зайнятості організовував та проводив курси цільового призначення за напрямком

«Підприємництво та бізнес-планування» за сприянням Районного центру дитячої та юнацької творчості. Серед спільно проведених заходів слід відзначити семінари та круглі столи з питань організації зеленого туризму в районі за участю представників Черкаської обласної спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні та Корсунь-Шевченківського осередку спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму .

Неодноразово у Районному центрі дитячої та юнацької творчості проводились семінари і тренінги для жінок з метою підвищення рівня самооцінки, оволодіння уміннями аналізувати свої особистісні якості та ознайомлення з законодавчими актами, які регулюють працю жінок, застереження від нелегального виїзду на роботу за кордон; інформування про ризики трудової міграції; підвищення мотивації до пошуку роботи в Україні. В заходах приймали участь представники Черкаського жіночого центру та районної громадської організації жінок Корсунщини «Твоє майбутнє в твоїх руках».

Одним із пріоритетних напрямків діяльності центру зайнятості є профорієнтаційна робота з учнівською молоддю.

В сучасних умовах реалізації особистісного професійного потенціалу особливого значення набуває проведення якісної профорієнтаційної роботи у співпраці із зацікавленими сторонами – закладами освіти, соціальними установами, в тому числі Районного центру дитячої та юнацької творчості.

Вже стало традицією проведення щорічної Акції «Випускник». На цих заходах учні шкіл району мають можливість ознайомитися з правилами вибору професії, можливими помилками при цьому, усвідомити власну активність самопізнання, як основу вибору професії та отримати інформацію про навчальні заклади, умови вступу до них.

В рамках Акції проводяться конкурси дитячого малюнку «Світ професій очима дітей», що мають на меті розширити уявлення про ринок праці, світ професій, шляхи їх набуття, можливості навчання та працевлаштування, а також формування психологічної готовності школярів до свідомого вибору професій.

А цього року впроваджено нову форму роботи – профорієнтаційний КВК «Обери СВОЮ професію». Учасники КВК змагались у трьох конкурсах: візитка, біатлон і музичний. Із гумором та піснею школярі знайомили присутніх з актуальними професіями ринку праці. Такого запального дійства, як ілюстрації професій на сцені актової зали важко було навіть уявити. Адже професії, обрані для презентації, відверто складні та багатогранні. Задум профорієнтаційного змагального заходу був реалізований: учні не лише ознайомилися з професіями та їх особливостями, а й усвідомили потреби ринку праці та в гумористичній формі донесли це до глядачів. Захід допоміг молоді показати свої творчі здібності, змістовно провести власне дозвілля та залучити до нього своїх друзів, однокласників.

Враження від почутого та побаченого запам'ятовуються надовго. Проведений відбірковий тур профорієнтаційного КВК довів -

http://gorod.lugansk.ua/uploads/posts/2010-10/1286886196_p1010034.jpgпрофорієнтаційна робота зі школярами варта тих зусиль, вона справді приносить користь дітям.

Впродовж більше 10-ти річної співпраці нашої установи з Районним центром дитячої та юнацької творчості передаємо слова вдячності висококваліфікованим працівникам на чолі з досвідченим, компетентним керівником Тетяною Володимирівною Гриценко за їх розуміння, підтримку. Хочемо побажати всім працівникам міцного здоров'я, миру, радості, любові, поваги у Вашій творчій, відповідальній та складній роботі. Нехай Ваш колектив завжди буде дружнім, матиме натхнення силу, енергію. І сподіваємося, що і надалі спільними зусиллями ми будемо проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу серед населення та організовувати змістовне позашкільне життя молодих людей.

Директор

О. Решетняк

УКРАЇНА

**КОРСУНЬ -ШЕВЧЕНКІВСЬКА РАЙОННА ДЕРЖАВНА
АДМІНІСТРАЦІЯ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ
КОРСУНЬ - ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ РАЙОННИЙ ЦЕНТР
СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ ДЛЯ СІМ'І, ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ**

вул. Червоноармійська, 9, м. Корсунь-Шевченківський, Черкаська обл., 19400
тел./факс (04735) 2-05-13, e-mail: kshresssdm@rambler.ru Код ЄДРПОУ

22792740

16 лютого 2012 року № 52 на № _____ від _____

Районний центр дитячої та
юнацької творчості

Спасибі за Вашу підтримку!

Вже не один рік Корсунь-Шевченківський районний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді тісно співпрацює з районним центром дитячої та юнацької творчості.

З метою взаємодії та здійснення інформаційної і методичної функції, координації дій, спрямованих на надання соціальної допомоги, запобігання ранньому соціальному сирітству, бездоглядності та безпритульності, профілактики проявів негативних явищ в молодіжному середовищі, а також проведення профілактичної та інформаційно-просвітницької роботи з неповнолітніми, молоддю, схильними до правопорушень, з числа сімей, які

опинилися в складних життєвих обставинах, та їхніми батьками, матерями, які мали намір відмовитись від новонароджених дітей, вагітними жінками, прийомними сім'ями спеціалістами Корсунь – Шевченківського районного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді за сприяння районного центру дитячої та юнацької творчості організовувались та проводились засідання круглих столів, консультування, зустрічі з дітьми та молоддю, що засуджені до покарань не пов'язаних з позбавленням волі, лекції, бесіди, відеолекторії, анкетування, робота з вагітними жінками, молодими інвалідами та дітьми – інвалідами.

Неодноразово у Районному центрі дитячої та юнацької творчості проводились різноманітні акції, семінари, круглі столи та свята.

Засідання круглих столів та зустрічі з прийомними батьками та батьками – вихователями з метою обміну досвідом покращення адаптації прийомних дітей в прийомних сім'ях, тісного спілкування прийомних дітей з прийомними батьками, швидкого вирішення назрівши проблем, підвищення показників навчання прийомних дітей. Всього проведено 8 заходів та прийняли участь 30 учасників.

Одним із пріоритетним напрямків діяльності РЦСССДМ є профілактика негативних явищ серед учнівської молоді та популяризація здорового способу життя. Проведено 27 групових та 9 масових заходів в яких взяли участь 874 учні.

Вже стало традицією проведення щорічного районного фестивалю для дітей – інвалідів «Повір у себе», проведення щорічного конкурсу агітбригад «За здоровий спосіб життя». Традиційно до Дня Захисту прав дітей, дня Конституції, дня Незалежності України проводяться конкурси малюнку на асфальті «Я маю право на...» та «Я малюю Україну». На цих заходах діти приймають участь у конкурсах, проявляють свої таланти, отримують заохочувальні призи.

На сучасному етапі суспільного буття українська сім'я має багато проблем, які впливають на її нормальну життєдіяльність, порушують її функції. До актуальних проблем сім'ї в сучасному соціумі можна віднести: зниження кількості зареєстрованих шлюбів, збільшення кількості розлучень, масова бездітність та одностітність молодих сімей, погіршення матеріального становища родин, вплив таких негативних явищ, як алкоголізм, наркоманія, проституція, злочинність та інших явищ на стійкість сімейних стосунків. З цією метою районним центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді спільно з районним центром дитячої та юнацької творчості проводяться семінари, лекції та круглі столи з вагітними жінками, молодими сім'ями, сім'ями та особами, що самотійно не можуть подолати проблеми, які виникають у процесі їх життєдіяльності та потребують соціальної підтримки й супроводу.

Впродовж багаторічної співпраці нашого РЦСССДМ з Районним центром дитячої та юнацької творчості передаємо слова вдячності всім працівникам на чолі з досвідченим, компетентним керівником Гриценко Тетяною Володимирівною за їх розуміння та підтримку. Бажаємо всім працівникам

районного центру дитячої та юнацької творчості міцного здоров'я, любові, радості, творчої наснаги, успіхів, взаємоповаги та вдячних учнів. Сподіваємося, що і надалі спільними зусиллями ми будемо проводити святкові зустрічі, концерти, семінари та круглі столи з учнівською молоддю, з молодими – інвалідами та дітьми – інвалідами, з прийомними та молодими сім'ями.

Директор

Т.В.Щербина

КОРСУНЬ-ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ ЗАПОВІДНИК

19400, Черкаська обл., м. Корсунь-Шевченківський, о. Коцюбинського, 4,
тел/факс (04735) 2-04-55

код за ЄДРПОУ № 02226346

E-mail:

muzey@ck.ukrtel.net

від.21.02.2012 р. № 58

на _____ від _____

Районний центр дитячої
та юнацької творчості
вул. Шевченка, 3,
м. Корсунь-Шевченківський

Шановні працівники закладу!

Включення дитини до світу культури через музеї Заповідника сприяє вихованню творчо і соціально розвиненої особистості, яка бережливо відноситься до багатств природи і суспільства, і на цій основі формується людина з гуманістичною системою цінностей, з цілісним поглядом на оточуючий світ і усвідомлення свого місця в ньому.

Вже не один рік Заповідник тісно співпрацює з Вашою установою. Ця співпраця в діяльності Заповідника займає особливе місце, адже вона спрямована на надання допомоги при засвоєнні програмного матеріалу і в організації розумного відпочинку та творчої діяльності дітей.

У Заповіднику неодноразово проводились різноманітні акції, семінари, круглі столи та свята за Вашою участю. Вже стало доброю традицією щорічно з Вами проводити виставки-конкурси дитячих робіт, переважна більшість яких

репрезентує декоративно-вжиткове мистецтво. Так у 2010 р. у виставці-конкурсі «Моя родина» взяли участь понад 50 гуртківців, а у 2011 р. у виставці-конкурсі «З Україною в серці» – майже 70 гуртківців. З кожним роком зростає майстерність Ваших вихованців. Ви навчаєте дітей працювати у різних техніках: вишивка стрічкою, плетіння бісером, композиції на склі, живописні роботи, аплікації з пластиліну, манки та пінопласту тощо. Зі свого боку ми намагаємось заохочувати юних майстрів, нагороджуючи всіх учасників конкурсу, у т.ч. переможців, грамотами та подарунками.

У художній галереї Заповідника постійно проводяться виставки творів декоративно-вжиткового мистецтва "Майстрині Корсунщини". Серед постійних учасниць районних виставок є керівники гуртків – Ткач Л.М. та Шевченко Т.І., твори яких є окрасою музейних експозицій та приватних колекцій України, Росії, Польщі, Німеччини.

Наша з Вами співдружність триває багато років поспіль. Ми бачимо, що праця наших науковців, що базується на використанні фондів колекцій і діючих експозицій, постійно використовується Вами у позашкільній виховній роботі і має позитивний вплив на формування учнівської особистості.

Ми дякуємо всім Вам за співпрацю. Сподіваємось, що Ваш колектив, який очолює досвідчений, компетентний керівник Гриценко Тетяна Володимирівна, буде й надалі використовувати можливості нашого Заповідника у вихованні дітей та юнацтва, сприяти розвитку їх творчих талантів.

З повагою,

директор Заповідника,
кандидат історичних наук,
заслужений працівник культури України

П.Я. Степенькіна

**ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОРСУНЬ-ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ ПЕДАГОГІЧНЕ УЧИЛИЩЕ**

ім. Т.Г.ШЕВЧЕНКА

вул.Шевченка, 38, м. Корсунь-Шевченківський, Черкаська обл., 19400, Тел.(04735) 2-01-55,

факс.(04735) 2-34-88, e-mail: pedagog@ck.ukrtel.net , код ЄДРПОУ 02125651

Шановні працівники закладу!

Багато років Корсунь-Шевченківське педагогічне училище ім. Т.Г.Шевченка співпрацює з Вашою установою. Наша співпраця спрямована на створення умов для практичного засвоєння знань, умінь і навичок при опануванні студентами кваліфікації «Організатор роботи з учнівськими об'єднаннями». Тісна діяльність навчальних закладів має позитивний вплив на формування світогляду студентської та учнівської молоді, розвитку їх творчої особистості.

Щорічно на базі районного центру дитячої та юнацької творчості студенти педагогічного училища проходять педагогічну практику в літньому оздоровчому таборі з денним перебуванням «Країна веселкова», організовують та проводять свята: «Козацька пісня», «Свято Нептуна», «День моди і краси».

Стало доброю традицією проводити майстер-класи на базі педагогічного училища з образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва керівником гуртка «Декоративний розпис» Ткач Л.М.

Випускники центру, вступаючи до педагогічного училища продовжують займатися творчістю, стають найактивнішими учасниками художньої самодіяльності з часом удосконалюють свою майстерність у гуртках Вашого навчального закладу.

Досвідчені керівники гуртків РЦДЮТ навчають студентів працювати у різних техніках: плетіння бісером, в'язання гачком, вишивка нитками та стрічкою, композиції на склі, живописні роботи, аплікації з пластиліну, манки та пінопласту тощо. Кращі наші випускники стають працівниками Вашого закладу.

В педагогічному училищі ми щороку проводимо зустрічі з творчими людьми Корсунщини "Майстри Надросся". Серед постійних гостей -керівники гуртків районного центру дитячої та юнацької творчості – Ткач Л.М., Шевченко Т.І., Ікерт Ю.О., Пшоно Н.В., Карпенко О.В., Топчій О.М. вироби яких є окрасою музейних експозицій, приватних колекцій Корсунщини і зарубіжжя.

Сердечно дякуємо колективу районного центру дитячої та юнацької творчості за плідну співпрацю. Переконані, що Ваш колектив, очолюваний талановитим, компетентним керівником Гриценко Тетяною Володимирівною, буде й надалі співпрацювати у різних напрямках виховної роботи, сприяти розвитку творчих талантів дітей та юнацтва.

З повагою
директор Корсунь-Шевченківського
педагогічного училища ім. Т.Г.Шевченка

О.О.Жежерун

З.В.Семененко,
заступник директора Будинку дитячої
та юнацької творчості м. Сміли,
Т.Ю.Арчибасова,
методист Будинку дитячої
та юнацької творчості м. Сміли

**Модель соціально-педагогічної виховної системи
Будинку дитячої та юнацької творчості
«ЧЕРЕЗ ТВОРЧІСТЬ – ДО ДУХОВНОСТІ ДИТИНИ»**

Корінь, джерело доброти –

*у творенні, творчості, в утвердженні
життя і краси.*

В. Сухомлинський

I. Теоретичні положення: принципи, педагогічна ідея, умови для розвитку особистості.

Тенденції розвитку сучасного суспільства: інформаційна революція, процеси глобалізації в культурі, економіці і політиці – ставлять нові вимоги в тому числі й перед позашкільною освітою, адже саме вона відіграє важливу роль у становленні життєво компетентної особистості, здатної до продуктивної діяльності в умовах динамічного розмаїтого сучасного суспільства. Сучасні діти не сліпі виконавці чужої волі, і саме вони регулюють розвиток позашкільних навчальних закладів, особливістю навчально-виховного процесу яких є мобільність, швидкість реагування на сучасні запити дитини, суспільства держави, побудова на принципах дитячої зацікавленості та добровільності.

Актуальним стало моделювання в Смілянському Будинку дитячої та юнацької творчості такої соціально-педагогічної виховної системи, яка відповідає викликам часу, сприяє виробленню у вихованців компетентності, необхідної для повноцінного життя, задовольняє актуальні потреби дітей та забезпечує процес соціалізації та саморозвитку особистості.

Модель соціально-педагогічної виховної системи Смілянського БДЮТ отримала назву «Через творчість – до духовності дитини» у відповідності до визначеної педагогічним колективом **місії закладу** – створення педагогічних умов щодо духовного самопізнання, самоактуалізації, становлення та саморозвитку особистості дитини як умови формування духовного потенціалу нації.

Правова база виховної роботи:

- Загальна декларація прав людини;
- Декларація прав дитини;
- Конвенція ООН про права дитини;
- Конституція України;
- **Закони України**
- «Про позашкільну освіту»;
- Укази Президента
- Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні (від 30.09.2010 № 926/2010).
- Про заходи щодо розвитку системи виявлення та підтримки обдарованих і талановитих дітей та молоді” (від 30.09.2010 № 927/2010);
- Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2009 – 2015 рр.;
- Державна цільова програма роботи з обдарованою молоддю на 2007 – 2010 рр.;

- наказ МОН України «Про вдосконалення системи організації роботи з виховання дітей та молоді в позашкільних навчальних закладах» (від 20.08.2008 № 993).

Соціально-педагогічну виховну систему БДЮТ «Через творчість – до духовності дитини» утворює інтегрована, впорядкована сукупність компонентів виховання, взаємодія та інтеграція яких визначає здатність цілеспрямовано й ефективно забезпечити цілісність виховуючого середовища: вільного, особистісно зорієнтованого, розвиваючого, толерантного, психологічно безпечного, емоційного та культурно насиченого.

Розвитку і становленню особистості дитини сприяє:

- мета та завдання виховання;
- ключові лінії виховання: формування ціннісного ставлення до себе, сім'ї, родини, людей; до суспільства і держави; до праці; до природи; до культури і мистецтва;
- суб'єкти виховання, їх діяльності, спілкування, відносин;
- сукупність форм, методів і прийомів педагогічної діяльності, що інструментально забезпечують отримання прогнозованого результату;
- кадровий потенціал;
- матеріальна база виховання.

Ціннісно-цільові орієнтири виховної системи.

Мета виховної системи – сприяння становленню громадянина України, готового жити в полікультурному світі, формування в дитини ставлення до себе як до активного суб'єкту саморозвитку і самовиховання.

Виховні завдання:

– сприяння формуванню ціннісного ставлення до себе, сім'ї, родини, людей; до суспільства і держави; до праці; до природи; до культури і мистецтва;

- соціалізація особистості на засадах загальнолюдської моралі;
- утвердження здорового способу життя серед дітей, підлітків та молоді.

Вирішення завдань виховної роботи здійснюється за напрямками:

- громадянське виховання;
- національно-патріотичне виховання;
- превентивне виховання, формування позитивної мотивації щодо здорового способу життя;
- морально-духовне виховання;
- еко-валеологічне виховання;
- художньо-естетичне виховання та творчий розвиток дитини.

Провідні цінності виховної системи:

- творчість;
- духовність;
- патріотизм;
- співпраця;
- відповідальність;
- моральність;

- толерантність.

Педагогічна ідея соціально-педагогічної виховної системи «Через творчість – до духовності дитини»: виховання життєво компетентної, соціально відповідальної особистості, яка постійно прагне до самореалізації та саморозвитку, забезпечується через залучення вихованців до творчості.

Методологічна база моделі виховної системи:

- Національна програма виховання дітей і учнівської молоді;
- Концепція виховання дітей та молоді в національній системі освіти;
- Основні орієнтири виховання учнів 1 – 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України;
- сучасні теорії виховання.

Основними **принципами організації** педагогічної взаємодії у зазначеній виховній моделі є:

- **принцип суб'єктності, свідомості та активності** учасників виховного процесу, вільний вибір учасниками навчально-виховного процесу форм і способів діяльності;

- **принцип природовідповідності:** врахування психофізіологічних особливостей віку та індивідуальних особливостей вихованців;

- **принцип інкультурації:** інтеріоризація загальнолюдських та національних цінностей; формування полікультурної компетентності вихованців;

- **принцип технологізації** виховного процесу: використання сукупності форм, методів і прийомів педагогічної діяльності, що забезпечують отримання прогнозованого результату.

Методологічні підходи:

- **системний підхід** до моделювання, планування, організації та здійснення виховної роботи; єдність навчання, виховання і розвитку в процесі реалізації моделі виховної системи; послідовність і наступність у вирішенні виховних завдань;

- **особистісно орієнтований:** побудований на суб'єкт-суб'єктних відносинах учасників виховного процесу;

- **синергетичний підхід:** надання особливої значущості внутрішньому потенціалу та активності дитини;

- **компетентнісний:** підвищення рівня спроможності вихованців бути успішними у мінливому світі.

Очікувані результати:

- духовне пробудження молодої людини, усвідомлення нею необхідності обирати власний шлях духовного розвитку;
- підвищення рівня громадської активності вихованців;
- прийняття вихованцями загальнолюдських морально-етичних принципів, правил і норм як особистісно значущих.

Показники ефективності виховної роботи визначаються за результатами моніторингу.

II. Складові виховної системи:

Модель виховної системи складається з дидактичної, виховної підсистем і системи управління моделлю (*схема 1*).

Організаційна модель виховної системи БДЮТ

1) *Дидактичну підсистему (схема 2)* складають: реалізація виховних завдань у процесі навчальної діяльності творчих об'єднань;

- тренінгові курси «Рівний – рівному», «Освіта для сталого розвитку», тренінги креативності;

- навчальні екскурсії;

- творчі конкурси;

- система пошуково-дослідницької роботи;

- тематичні тижні;

- медіазабезпечення;

- методична діяльність педагогічного колективу, спрямована на оновлення та модернізацію програмно-методичного забезпечення навчально-виховного процесу, підвищення рівня психолого-педагогічної компетентності педагогів щодо реалізації завдань виховання.

2) *Виховну підсистему (схема 1)* складають:

- виховні підпрограми відповідно до напрямів виховання, виховних цілей (*схеми*);

- розвивальне середовище, створення умов для дитячої творчості (*схема 2, малюнок 1*);

- цільові проекти БДЮТ (*схема 12*);

- система масових виховних заходів (*схеми 7, 9-11*);

- соціальна комунікація і взаємодія (*схема 13*).

- особистісно орієнтовані виховні технології, що використовуються у досвіді:

- компетентісно орієнтовані технології;

- проектна технологія;

- дослідницька технологія як засіб формування пізнавальної активності вихованців, їх дослідницької компетентності;

- тренінгові технології;

- технології опрацювання дискусійних питань (*малюнок 3*);

- здоров'язбережні технології виховання (*схема 9*);

- методика КТС.

3) Найголовнішою умовою функціонування виховної системи є ефективна **система управління**: набір функцій, спрямованих на підтримку, функціонування і розвиток виховної системи (*схеми 1*): *педагогічний аналіз, планування, організація, мотивація, контроль, регулювання*.

Виховна робота в закладі **планується**, виходячи з нормативно-правових документів України і відображається у планах роботи: перспективному, плані роботи на навчальний рік, планах роботи відділів БДЮТ: художньо-естетичного, фізкультурно-оздоровчої та туристсько-краєзнавчої роботи, організаційно-масового; медіацентру БДЮТ, планах роботи творчих об'єднань.

Здійснюється діагностика, контроль та корекція впливу виховної системи на гуртківців БДЮТ.

Результативність виховної роботи визначається за певними критеріями за допомогою процедури **моніторингу**:

- ціннісні орієнтації (*Додаток 1. Аналітичні матеріали. Діаграма 1*);
- розвиненість пізнавальних інтересів і творчих здібностей вихованців (*Додаток 1. Аналітичні матеріали. Діаграма 2*);
- рівень морально-естетичного, інтелектуального і фізичного розвитку вихованців;
- рівень сформованості в гуртківців старшого шкільного віку потреби займатися самовихованням (*Додаток 1. Аналітичні матеріали. Діаграма 3*).

Результативність виховної роботи розглядається на засіданнях педагогічної ради, на нарадах при директору, заступнику директора з навчально-виховної роботи, засіданнях творчих груп та методичних об'єднань.

III. Етапи розвитку виховної системи.

1) Становлення виховної системи відповідає алгоритму педагогічної діяльності (*схеми 3*) і розпочалося зі всебічного і глибокого **аналізу реального стану** виховної системи, виконання перспективного плану роботи закладу (розділ «Виховна робота»), наказів з виховної діяльності, рішень педагогічної ради. Адміністрацією проаналізовано умови розвитку особистості вихованців, діагностику стану та результативності навчально-виховного процесу, досягнення, проблеми та актуальні завдання виховання, визначено виховний потенціал закладу та оточуючого середовища.

Алгоритм педагогічної діяльності

На проектному етапі роботу було спрямовано на формування нового педагогічного мислення, проектування колективних цінностей. В результаті педагогічним колективом було визначено *місію* закладу, *головні засади* в організації виховної роботи закладу: **забезпечення системного підходу** до організації виховної роботи закладу (*схеми 4*).

З метою реалізації головних засад в організації виховної роботи закладу

педагоги ознайомились із сучасними теоріями і практикою виховних систем, механізмами та умовами функціонування виховної системи; теоретичними і методичними основами проектування моделі випускника навчального закладу, осмислили сутність сучасних методологічних підходів і концепцій, інновацій у сфері виховання, визначили шляхи і способи реалізації виховного потенціалу закладу та оточуючого середовища, критерії та способи вивчення ефективності виховної системи.

Підготовка учасників творчої групи до проектування здійснювалась шляхом проведення «мозкових штурмів», дискусій, ділових ігор.

Творчою групою розроблено:

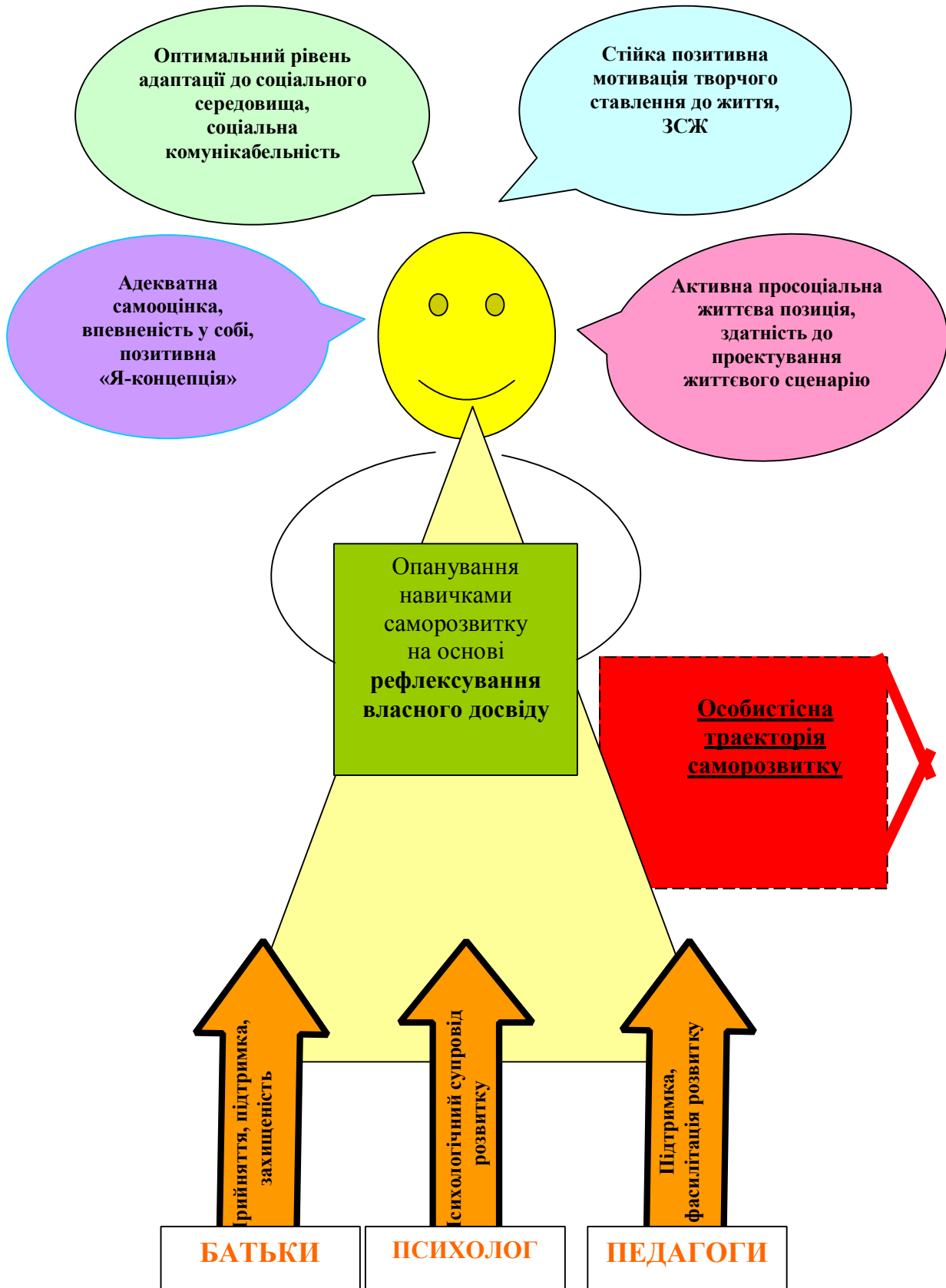
- концепцію виховної роботи БДЮТ;
- модель організаційно-методичного забезпечення виховної системи (схема 5);
- дієві **підсистеми виховної роботи**, які реалізуються скоординовано й узгоджено (схеми 1, 5, 7, 11);
- модель компетентного випускника позашкільного закладу (схема 6);
- виховній роботі **надано практично зорієнтованого змісту**: розроблено та реалізуються навчально-виховні проекти (схема 12, малюнок 2);
- методичні рекомендації щодо формування правової, громадянської, комунікативної, полікультурної, творчої, здоров'язбережної компетентностей;
- методичне забезпечення моніторингу ціннісних орієнтацій вихованців;
- методичне забезпечення до проекту «Є думка» (дискусії в стилі телевізійних ток-шоу) (малюнок 3).

Схема 5

Система управління реалізації моделі виховної системи

Модель життєво компетентного випускника БДЮТ

Модель патріотичного виховання засобами проектної діяльності «Моя Смілянщина – краплинка України»

№ з/п	Термін реалізації	Тема пошуково-дослідницької роботи	Результати роботи
1.1.	2011 - 2012 в.р.	Скарби Смілянського краю	Путівник «Моя Смілянщина – краплинка України». Випуск 1
1.2.	2012 – 2013 в.р.	Стежками історичного минулого	Путівник «Моя Смілянщина – краплинка України». Випуск 2
1.3.	2013 – 2014 в.р.	Історія міст і сіл Смілянщини.	Путівник «Моя Смілянщина – краплинка України». Випуск 3
1.4	2014-2015 в.р.	Тих років не змеркне слава	Путівник «Моя Смілянщина – краплинка України». Випуск 4
1.5	2015 – 2016 в.р.	Стежками творчості	Путівник «Моя Смілянщина – краплинка України». Випуск 5
1.6	2016 – 2017 в.р.	Мальовнича Смілянщина	Путівник «Моя Смілянщина – краплинка України». Випуск 6

2) У теперішній час виховна система БДЮТ знаходиться на **етапі становлення:**

- вдосконалюється модель організаційно-методичного забезпечення виховної системи, спрямована на створення цілісної моделі виховної системи навчального закладу (*схема 1, 4, 5*);

- здійснюється пошук нових форм, методів, педагогічних прийомів у виховній роботі, вдосконалення традиційних методів виховання, напрацьовується та рефлексується досвід використання інноваційних педагогічних технологій;

- здійснюється апробація та коригування окремих елементів (підсистем) виховної системи БДЮТ (*схеми 7-12*);

- вдосконалюється методика виховної роботи;

- здійснюється моніторинг змін виховного процесу у закладі (*Додаток 1. Аналітичні матеріали*).

Колектив БДЮТ здійснює соціально значущу діяльність: діагностує соціально значущу проблематику, планує та реалізує навчально-виховні проекти (*схема 12, малюнок 2*):

- пошуково-дослідницькі;

- просвітницькі;

- практико-зорієнтовані;

- соціально зорієнтовані;

- творчі.

Творчі та просвітницькі проекти БДЮТ реалізуються в учнівських колективах загальноосвітніх шкіл, беруть участь у всеукраїнських та обласних конкурсах науково-методичних розробок за різними напрямками виховної роботи (туристсько-краєзнавчої, патріотичного, морально-духовного та художньо-естетичного виховання), конкурсах проектів Ліги старшокласників тощо.

3) Успішний виховний процес неможливий без тісної співпраці педагогів, дітей, їхніх батьків, представників ладних структур та громадських організацій (*схема 13*).

IV. Деякі ознаки виховної системи:

1) *концептуальне обґрунтування виховної системи;*

2) *програмно-цільове управління виховною системою;*

3) *єдність і різноманітність виховних заходів і подій;*

4) *створення системи педагогічного моніторингу результатів виховання;*

5) *адаптивність* (властивість реагувати на навколишнє середовище).

Незважаючи на те, що сформована виховна система БДЮТ має чітку структуру, вона залишається відкритою до змін, засвоєння сучасних тенденцій у філософії освіти.

б) *стабільність* у взаємодії з навколишнім середовищем: цілісність та стійкість виховної системи БДЮТ забезпечується єдністю дитячого, педагогічного та батьківського колективів, а також послідовністю та наступністю у вирішенні виховних завдань з дітьми різних вікових категорій.

V. Цілісність виховної системи забезпечується поєднанням навчання і виховання для забезпечення цілей розвитку особистості, опорою на життєвий досвід вихованців; ефективним програмно-цільовим управлінням виховною системою.

Виховна система БДЮТ «Через творчість – до духовності» є **відкритою**: забезпечується зв'язок системи із зовнішнім середовищем: проводяться дні відкритих дверей, громадські звіти перед батьками та громадськістю міста, анкетування дітей та дорослих, випускається газета «Сміляночка», в ефір виходять радіостудія «Оляпка», дитяча телестудія «Я + ТИ», функціонує сайт БДЮТ www.bdut-smila.com.ua.

V. Необхідні умови для реалізації розробленої моделі виховної системи:

1) *можливість розвитку та модернізації окремих частин* виховної системи. Педагогічний колектив постійно працює над введенням в навчально-виховний процес нових педагогічних технологій. Ця робота надає можливість розкривати потенціал вихованців та більш ефективно досягати поставленої мети виховання;

2) *розуміння і прийняття* педагогічними працівниками, вихованцями і батьками своєї *суб'єктивної позиції* в реалізації виховної системи. Участь у реалізації проектів БДЮТ дітей та їхніх батьків, залучення фахівців різних галузей та установ, здійснення педагогічного керівництва навчальними проектами надає різних граней системі виховної роботи БДЮТ;

3) наявність лідера **Соціальна взаємодія БДЮТ** в моделюванні виховної системи. Лідерами педагогічного колективу є ініціативна група, а в дитячому колективі – вихованці, які мають активну життєву позицію.

4) максимальне використання можливостей оточуючого середовища;

5) методична підготовка педагогічних працівників до використання інноваційних виховних технологій;

6) стабільність у функціонуванні виховної системи поряд з можливим введенням новизни забезпечується:

- наявністю довгострокових виховних програм («Обдарована дитина», «Моя Смілянщина – краплинка України», «Знаємо, виконуємо, діємо», «Навчатись – означає досліджувати»);

- єдність вимог до планування виховної роботи у ТО;

- наскрізні програми (заходи);

- наступність педагогічної дії на різних рівнях навчання (початковий, основний, вищий);

- єдність педагогічних вимог.

7) кадрове забезпечення.

Діяльність з реалізації плану роботи забезпечується оптимальним доббором і розстановкою кадрів на посадах:

- заступник директора з навчально-виховної роботи;

- завідувач методичного кабінету;

- завідувачі відділів (3);

- методисти (2);
- культорганізатор (1);
- режисер (1);
- хореограф;
- редактор газети «Сміляночка».

VI. Результативність моделі.

✓ Будинок дитячої та юнацької творчості Смілянської міської ради – переможець Всеукраїнського конкурсу методичних моделей Шкіл сприяння здоров'ю» (наказ МОНмолодьспорту від 23.08.2012 № 945);

✓ Методична модель виховної системи роботи з дітьми з особливими потребами «Через терни – до зірок» посіла III місце у Всеукраїнському конкурсі методичних моделей виховних систем «Виховати особистість» (наказ МОН України № 52 від 18.11.2010);

✓ Система роботи Смілянського БДЮТ з правового виховання відзначена грамотою відділу освіти виконавчого комітету Смілянської міської ради за підсумками XVII міського огляду-конкурсу на кращу організацію правової освіти і виховання у навчальних закладах міста (наказ № 88 від 28.04.2012);

✓ Проект «Хочеш бути успішним – стань здоровим!» - II місце в обласному конкурсі серед педагогів позашкільних навчальних закладів Черкаської області на кращі освітні проекти, програми, посібники з проблем духовного виховання підростаючого покоління (2009);

✓ Педагогічна модель системи виховної роботи «Навчатись – означає досліджувати» - переможець міської виставки педагогічних технологій «Сплітаємо вінок ідей» (2012);

✓ Просвітницький проект «Є думка!» - лауреат обласної виставки інноваційних технологій «Освіта Черкащини» (2008);

✓ Дитячі проекти «Вплив дитячих медіа на формування відповідальної поведінки підлітків», «Моя Смілянщина – краплинка України» - переможці міської виставки педагогічних технологій «Сплітаємо вінок ідей» (2011, 2012);

✓ Досвід виховної роботи БДЮТ було представлено на обласних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, семінарах, виставках, педагогічній пресі (*малюнок 4, додаток 3*).

ДОДАТКИ

Аналітичні матеріали

Моніторингові дослідження з в 2011-2012 навчальному році показали, що 61% дітей вважають найвищою цінністю здоров'я (*діаграма 1*).

Розвиненість пізнавальних інтересів і творчих здібностей, що виявляються дітьми в інтелектуальному, художньо-естетичному й інших видах діяльності значно зростає (*див. діаграму 2*).

Моніторингові дослідження ціннісних орієнтирів виявило, що вихованці БЮДТ надають перевагу **соціально-практичній значущості** власної діяльності.

Анкетування серед вихованців всіх напрямів роботи БДЮТ продемонструвало рівень сформованості в гуртківців старшого шкільного віку потреби займатися самовихованням (див. діаграму 3).

Список публікацій педагогічних працівників БДЮТ *Додаток 2*

1. **Андріанова О.Є.** Формування здорового способу життя (з досвіду роботи) // Виховна робота в школі. – 2005. – № 10 (11). – С. 16 – 17.
2. **Арчибасова Т. Ю.** Інноваційні підходи до формування духовності дітей і підлітків // Педагогічний вісник. – 2005. – № 3. С. 76 – 78.
3. **Арчибасова Т.Ю.** Інтерактивні форми навчання педагогічних працівників // Позашкілля. – 2010. – № (43). – С.
4. **Арчибасова Т.Ю.** «Я тебе розумію». Комунікативний тренінг // Калейдоскоп ідей методиста позашкільного навчального закладу (з досвіду роботи педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів Черкащини) / Авт.-укл. В.С. Кудін. – Черкаси, ЧОПОПП, 2010. – С. 20 – 28.
5. **Арчибасова Т.** Виховуємо красюю. Пріоритети діяльності // Позашкілля. Тема. – 2010. – № 6 (31) // Позашкілля. – 2010. – № 7 (43).
6. **Арчибасова Т.Ю.** Забезпечення компетентісно зорієнтованого підходу до позашкільної освіти // Система роботи над науково-методичною проблемою / Упоряд. А.В.Дьоміна. – К.: Шк.світ, 2011. – С.92-125.
7. **Дубінський Максим.** Усе починається з сім'ї // Позашкілля. – 2007.
8. **Модернізація змісту і форм позашкільної освіти. З досвіду роботи Смілянського Будинку дитячої та юнацької творчості: Методичний посібник** / Авт. кол. за заг. кер. Л. Бакєєвої, Т. Арчибасової – Черкаси: ЧОПОПП, 2012.
9. **Іньєва Н.Г., Орлова О.Ю.** Клуб спілкування – перший крок соціально-психологічної реабілітації дітей з особливими потребами (з досвіду роботи) // Позашкілля. – 2007.
10. **Орлова О.Ю., Іньєва Н.Г.** Психолого-педагогічний супровід обдарованої дитини // Позашкілля. – 2007. – № 1. – С.19 – 20.
11. **Осіпова О.А.** За здоров'ям – до зеленої аптеки. Тренінг життєвої компетентності // Калейдоскоп ідей методиста позашкільного навчального закладу (з досвіду роботи педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів Черкащини) / Авт.-укл. В.С. Кудін. – Черкаси, ЧОПОПП, 2010. – С. 20 – 28.
12. **Пономаренко А. М., Арчибасова Т. Ю.** Формування духовності дітей і підлітків в умовах позашкільного закладу // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Духовність особистості і сучасні стратегії виховання». – К., 2006. – С.107 – 110.
13. **Пономаренко А.М., Арчибасова Т.Ю.** Навчально-виховний центр морально-духовної культури дітей і юнацтва Смілянського міського

Будинку дитячої та юнацької творчості // Вічне слово. – 2008. – № 1. – С. 21 – 25.

14. **Пономаренко А.М., Арчибасова Т.Ю.** Створення умов для самореалізації особистості дитини засобами позашкільної освіти (з досвіду діяльності Будинку дитячої та юнацької творчості Смілянської міської ради Черкаської області). – Черкаси: ЧОПОПП, 2008.
15. **Харченко Ю.М.** Виховні ефекти роботи дитячо-юнацького Центру засобів масової інформації // Педагогічний вісник. – 2006.
16. **Шерстюк Н. М.** «Родинний дім» – центр батьківської просвіти // Педагогічний вісник. – 2006. – № 3. – С.79 – 81; Виховна робота в школі. – 2009. - № 2 (51). – С. 17 – 19.

Додаток 3

Відгук вихованців Будинку дитячої та юнацької творчості

Ми з великим задоволенням відвідуємо гуртки за інтересами у Будинку дитячої та юнацької творчості, де педагоги роблять усе, щоб ми не просто одержали знання, а й навчилися дбати про своє здоров'я, бути корисними колективу та суспільства, правильно вирішувати актуальні проблемні питання.

Наші керівники гуртків приділяють багато уваги нашому здоровому розвитку, навчають нас дбайливому ставленню до свого здоров'я, залучають до руху: фізичної культури, спорту, хореографії, рухливих ігор та розваг. Ми часто їздимо на спортивні змагання різних рівнів і займаємо там призові місця. Екскурсії, подорожі, прогулянки, туристичні походи по рідному краю і за його межами – все це робить нас здоровішими, виховує стійкість, витривалість, загартовує і при цьому ще й духовно збагачує. Найбільше нам подобаються спортивно-туристичні змагання, естафети, сімейні змагання «Мама, тато, я – щаслива сім'я», конкурсно-розважальні програми «Веселі старти» (до Дня фізкультури і спорту), «Нумо, хлопці» (до Дня збройних сил України), «Суперкозачок» (до Дня українського козацтва), «Ати-бати, йшли солдати» (до Дня захисника Вітчизни), «У здоровому тілі – здоровий дух» (до Дня здоров'я) тощо.

Та велику увагу всі, хто працюють в закладі, приділяють обговоренню та вирішенню наших особистих проблем.

Нам дуже подобається, що керівники гуртків піклуються про наше здоров'я та допомагають нам визначити найважливіше у нашому житті!

Гурток гра на гітарі
Гурток «Комп'ютерної графіки та анімації»

Гречаний Ігор
Войтенко Данило

Гурток «Повітряні змії»

Сушков Дмитро

Гурток «Карате»	Гончарук Артем
Гурток початкового технічного моделювання з елементами художнього конструювання та технікою оригамі	Гудименко Віка
Театральний гурток «Міраж»	Сінаєвська Вікторія
Гурток «Перукарське мистецтво»	Власенко Вікторія
Гурток «Основи конструювання та моделювання одягу»	Бавольська Наталія
Гурток « М'яка іграшка»	Андрієвська Ольга
Дитяча телестудія Я+ТИ	Чернишенко Оля
Дитяче інформаційне агентство «Позитив»	Пляченко Карина
Гурток «Спортивний туризм»	Якушенко Віталій
Гурток «Туристсько-оздоровчий»	Войцеховська Олена
Клуб спортивного бального танцю «ЛАДенс	Назарова Олександра
Студія образотворчого мистецтва «ПЕРЛИНА»	Остапенко Олександра
Гурток «Любителі англійської мови»	Настенко Олена
Театр естрадної пісні «ЕРІДАН»	Шастун Анна

**Відгук
про роботу Будинку дитячої та юнацької творчості
як Школи сприяння здоров'ю**

Виховна система «Школа сприяння здоров'ю» Будинку дитячої та юнацької творчості є актуальною та своєчасною, яка працює на засадах особистісно орієнтованої педагогіки, здоров'язбережних технологій та методик.

Актуальність даної виховної системи полягає в тому, що БДЮТ як сучасний позашкільний освітній заклад міста не лише є осередком виховання творчої особистості, а й особистості з більш сталими потребами та позитивною мотивацією щодо збереження та розвитку власного здоров'я, особистості, обізнаної із способами збереження та розвитку здоров'я, усвідомленням необхідності ведення здорового способу життя.

Новизна діяльності БДЮТ як Школи сприяння здоров'ю полягає у

- інтегруванні зусиль усіх учасників навчально-виховного процесу щодо підвищення мотивації на здоровий спосіб життя;
- валеологізації та психологізації навчально-виховного процесу;
- упровадженні здоров'язбережних технологій у навчально-виховний процес;

- застосуванні проектних технологій.

У просвітницькій роботі широко використовується виховний потенціал дитячої телестудії «Я + ТИ».

У рамках даної виховної системи БДЮТ щорічно залучає понад 8000 дітей до масових заходів.

**Завідувач міського методичного кабінету
відділу освіти виконавчого комітету
Смілянської міської ради**

_____ **В.Б.Руденко**

20700, Черкаська обл., м. Сміла, вул. 40-річчя Перемоги, 18, тел.
(04733) 3-34-83, код 25922410
e-mail:bdut_smila@ukr.net

Відгук про систему виховної роботи Будинку дитячої та юнацької творчості Смілянської міської ради

Будинок дитячої та юнацької творчості є одним із важливих виховних осередків міста Сміла. Це заклад, який об'єднує талановитих, ініціативних, діяльних, завзятих, обдарованих, прогресивних не лише вихованців, а й педагогів.

Сьогодні вимагає постійного розвитку, руху вперед. Адміністрація Будинку дитячої та юнацької творчості та педагоги піклуються про належний рівень організації навчально-виховної роботи. В умовах недостатнього фінансування діяльності закладу з міського бюджету ми постійно надаємо Смілянському БДЮТ фінансову підтримку – саме це дає можливість відкрити ще більше шляхів талановитим дітям і творчим педагогам. Так, на реалізацію поставлених завдань фондом створено ряд благодійних програм підтримки.

Неодноразово ми були запрошені на такі дійства, де ставали свідками результативності невинної творчої роботи педагогів-позашкільників. Висловлюємо слова вдячності людям, які прагнуть піднести культурний, інтелектуальний, духовний рівень підростаючого покоління нашого міста.

**Заступник голови Благодійного фонду
допомоги «Радість»**

_____ **Ю.М.Варенюк**

Громадське об'єднання

Культурно-просвітницький дозор "Світанкова Зоря"

Відгук про систему виховної роботи Смілянського БДЮТ

До виховної системи Смілянського БДЮТ органічно вписалась співпраця з громадським об'єднанням Культурно-просвітницький центр «Світанкова Зоря» щодо використання просвітницького ресурсу Центру. Упродовж 12 років вихованці БДЮТ знайомляться з історією розвитку світового живопису, творчими біографіями окремих митців на виставках комп'ютерних репродукцій, що проводяться нами. Копіювання дітьми шедеврів образотворчого мистецтва дозволяє їм вивчати живописну манеру окремих митців, вдосконалювати техніку виконання твору, брати за творчі та життєві зразки найвищі прояви творчого духу людини.

**Директор ГО КПЦ
«Світанкова Зоря»**

_____ **В.Г.Пересунько**

Відгук про систему виховної роботи Будинку дитячої та юнацької творчості Смілянської міської ради

В нашій державі гостро стоїть питання соціалізації дітей-інвалідів. Сім'ї, які мають дітей-інвалідів, потребують конкретної допомоги не лише соціальних служб, а ще й допомоги педагогічної. Велику увагу цьому питанню приділяє творчий колектив Будинку дитячої та юнацької творчості.

Педагоги закладу завжди надають підтримку з приводу реалізації творчих інтересів та здібностей наших дітей: вони відвідують творчі об'єднання БДЮТ, а потім представляють результати своєї творчої діяльності на щорічному фестивалі дитячої творчості «Повір у себе».

У Клубі спілкування «Сорока» наші діти включаються у живе спілкування, розвивається їх емоційно-чуттєва сфера.

А влітку діти із особливими потребами щорічно відпочивають у профільному оздоровчому таборі «Літня пригода», де також працюють педагоги БДЮТ.

Система виховної роботи закладу сприяє розкриттю особистісного потенціалу дитини, включенню дитини у соціум.

**Директор Центру соціальних служб
для сім'ї, дітей та молоді**

І.В.Гончаренко

Голова Спілки батьків дітей-інвалідів

В.М.Горохова

ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ СМІЛЯНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
БУДИНОК ДИТЯЧОЇ ТА ЮНАЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ
СМІЛЯНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

вул. 40-річчя Перемоги, 18, м. Сміла, 20706, тел. (04733) 3-34-83
web: [http:// www.bdut-smila.com.ua](http://www.bdut-smila.com.ua) e-mail: bdut_smila@ukr.net Код 25660022

**Відгук від педагогічного колективу
про виховну систему Будинку дитячої та юнацької творчості**

Сучасна освіта повинна стати новим найважливішим чинником гуманізації суспільно-економічних відносин, формування життєвих установок особистості. Суспільству, що розвивається, потрібні не тільки високо освічені, а й духовно багаті громадяни, які можуть самостійно приймати відповідальні рішення в ситуації вибору, прогнозуючи їхні можливі наслідки, здатні до співробітництва, відрізняються мобільністю, динамізмом, конструктивністю, володіють розвиненим відчуттям відповідальності за долю держави.

Модель виховної системи БДЮТ «Через творчість – до духовності дитини» орієнтує педагогічний колектив на створення для кожного вихованця ситуації успіху, розвиток його пізнавальної активності та прагнення до творчого самовираження, спрямовані на духовне самопізнання та саморозвиток.

Ефективність та дієвість системи забезпечується проектною діяльністю БДЮТ, коли кожен проект має на меті формування «позитивних» потреб дитини. Значна увага приділяється методичному забезпеченню виховного процесу, яке ретельно готується. Не залишається поза увагою просвітницька робота педагогічного колективу серед батьківської громадськості та жителів мікрорайону щодо виховного впливу на дітей. Як показують моніторингові дослідження, успішною є робота закладу, що сприяє формуванню здорового способу життя, чому сприяють самі батьки: стали учасниками спортивних товариських зустрічей, членами збірних команд, організаторами «круглих столів» з вживання фітосаїв тощо.

Системний моніторинг дає змогу постійно тримати в полі зору стан духовного вдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації.

Голова педагогічної ради БДЮТ

_____ **Л.В.Бакєєва**

Г.О.Насонова,
директор Черкаської районної станції
юних натуралістів

Виховна робота Черкаської районної станції юних натуралістів, планується і проводиться відповідно до нормативно – правових документів (законів «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», Положення про позашкільний навчальний заклад, Програми розвитку позашкілля на 2010 – 2014 роки, Конвенції прав дитини, Концепції виховання дітей і молоді в національній системі освіти, Національної програми виховання громадян, Положення про класного керівника) і відображається в:

- плані роботи закладу;
- планах роботи керівників гуртків;
- навчальних планах роботи гуртків.

Виховна система навчального закладу реалізується через роботу керівників гуртків (виховні години, позагурткові виховні заходи, оформлення кабінетів для роботи гуртків, спільні добрі справи, походи, поїздки, індивідуальну роботу з творчо обдарованими дітьми та тими, що потребують особливого контролю), навчально – виховну роботу під час проведення занять гуртків (виховний потенціал гурткових занять, позагурткові предметні заходи, бесіди, роботу учнівського самоврядування).

Наша станція покликана стати тим місцем для особистості учня і керівника гуртка, де буде духовно збагачуватись кожен учасник навчально – виховного процесу, де буде формуватись громадянська зрілість і особиста відповідальність за свій вклад у національно – культурне відродження України, у розбудову держави.

На сучасному етапі розвитку суспільства педагогічний колектив станції, розуміючи потребу докорінного переосмислення виховної системи, насамперед виходить з таких позицій:

1. Визнання того, що станція – навчальний заклад, покликаний відповідати потребам і умовам сучасного стану соціального розвитку України та забезпечувати освітні потреби села, району, країни.

2. Позашкілля має бути конкурентноздатним і престижним, а це Можливо лише в режимі неперервного розвитку і творчого пошуку прогресивних технологій, методик зростання професіоналізму на педагогічному та управлінському рівнях.

Вирішення поставлених завдань можливе лише в атмосфері доброзичливості, довіри, співробітництва, відповідальності на всіх рівнях шкільного педагогічного простору.

Дана модель є результатом науково - педагогічного та методичного узагальнення пошуково - творчої діяльності всього педагогічного колективу.

Одними із основних завдань, які поставив перед собою педагогічний колектив нашого навчального закладу є:

- виховання патріотизму, відданості Батьківщині, поваги до державної символіки і Конституції, інтересу до історії свого народу, вироблення на основі досвіду громадської поведінки, прагнення до участі у суспільно корисних справах, у творенні добра;
- виховання соціальної активності та відповідальності, бажання брати участь у справах станції, села, району;
- виховання відданості цінностям демократії, свободи вибору, поваги до прав і гідності інших людей;

- виховання в кожній особистості гуманістичних моральних рис, таких як любов до ближнього, порядність, чемність, доброта, чуйність, чесність, справедливість, толерантність, нетерпимість до зла;
- розвиток національної свідомості, розуміння себе як представника великої нації, яка поважає і використовує кращий досвід інших народів
- виховання почуття честі свого роду, відповідальність за продовження його кращих традицій, турбота про батьків, молодших і старших членів сім'ї;
- виховання творчого ставлення до праці як можливості виявити свої потенціальні здібності, людську суть і на цій основі розвиток таких якостей як самостійність, діловитість, працьовитість, завзятість, дисциплінованість;
- виховання дбайливого господаря своєї землі, піклування про її природу, екологію;
- усвідомлення юннатами цінності знань для власного розвитку і прогресу суспільства, створення в кожного наукової картини світу на ґрунті засвоєння знань, формування власної світоглядної позиції;
- створення належного освітнього середовища для розвитку здорової дитини, оволодіння навичками безпечного життя і здорової поведінки, формування в учнів свідомого ставлення не лише до власного життя і здоров'я, а й оточуючих.

Характер виховання повинен передбачити глибоке розуміння керівником гурткової роботи фізіологічної природи вихованців їх індивідуальні риси та можливості, повагу до особистості дитини. Тому основними напрямками виховної роботи Черкаської районної станції юних натуралістів є:

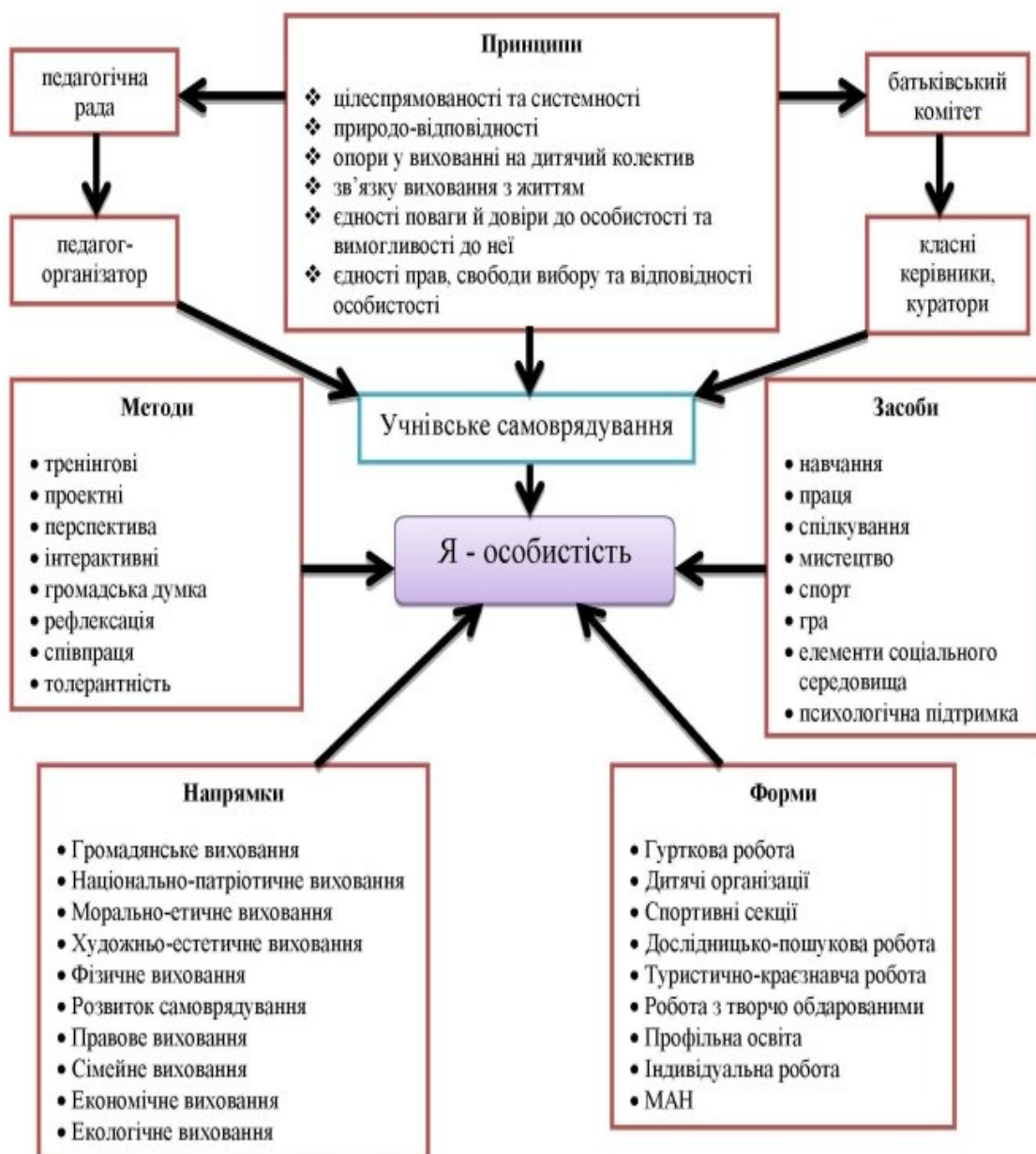
Схема 1

Всю виховну роботу, що проводиться на станції юних натуралістів можна відобразити в такій схемі:

Схема 2

Схема виховної роботи

Основними принципами виховної системи Черкаської районної станції юних натуралістів є:

Принцип перший – «не зашкодити» (збереження психологічного та фізичного здоров'я дитини, що є найважливішим у навчально - виховному процесі).

Принцип другий – духовна насиченість станційної життєдіяльності дітей. Не піддаючи сумніву значення знання у становленні особистості, ми впевнені в тому, що якість знань, ціннісність ідей, думок і діяльності людини, що виникають на базі знань, зумовлюється не тільки істинністю знань, але й

духовною насиченістю виховання особистості неможливе без виховання емоцій та естетичної свідомості.

Принцип третій – ставлення до дитини як до суб'єкта власного розвитку, реалізується через принципи педагогіки співпраці, толерантності, підтримки, які спрямовані на само становлення індивідуальності.

Принцип четвертий – індивідуальний розвиток педагогів. Учитель теж повинен розвиватись, удосконалювати свою професійну компетентність, педагогічну майстерність.

Принцип п'ятий - єдності і взаємозв'язку. Головним у цьому принципі є комплексне вирішення завдань трудового і морального виховання без применшення ролі розумового, естетичного і фізичного виховання.

Принцип шостий - єдність дій усіх учасників виховного процесу. Цей принцип передбачає залучення всі сили суспільства, єдність вимог і наступність дій, їх послідовність і взаємозв'язок. Принцип дії станції, школи, сім'ї, трудових колективів, громадськості, висунутий практикою виховної роботи тим самим до виховної роботи.

Принцип сьомий - поєднання педагогічного керівництва з розвитком ініціативи і самодіяльності учнів націлена на реалізацію в процесі організації всієї виховної роботи в навчальному закладі. Ініціатива і самодіяльність розвиваються в процесі роботи організації учнів (старост гуртків, учнівського самоврядування).

Принцип восьмий - врахування вікових та індивідуальних відмінностей вихованців. Реалізується керівниками гурткової роботи, так як слід враховувати особливості кожної дитини, яка має особисті здібності і виховується в різних умовах.

Принцип дев'ятий - виховання в колективі і через колектив. Керуючись цим принципом слід вчити дітей жити інтересами колективу, вміти поєднувати особисті інтереси з суспільними.

Принцип десятий - виховання в праці. Висловлює загальну спрямованість у роботі станції юних натуралістів, покликаної готувати майбутніх господарів землі.

Принцип одинадцятий - поваги до особистості та вимогливості до неї. Проголошений у працях педагога А.С. Макаренка. Вимогливість повинна зростати прямій пропорції до зростання поваги до вихованця (дотримання цього принципу забезпечує духовний зріст людини і створює стимули у виховні роботи).

Принцип дванадцятий - опори на позитивне в людині. Вимагає, щоб до кожного вихованця підходили з оптимістичною гіпотезою, з вірою у все хороше, що проявляється в його особі. Довіра до вихованця створює основу для подолання негативного, відволікає учнів від поганих звичок. Вихователі в процесі своєї роботи проявляють об'єктивність і відвертість, обговорюючи не тільки досягнення, але й труднощі і невирішені проблеми. Стимулюється діяльність, виховуються в подоланні недоліків і, головне усуваються причини, що створюють ці недоліки.

Принцип тринадцятий - дохідливості. Дозволяє забезпечити свідоме оволодіння ідеями виховання. Учні намагаються здійснювати смислове запам'ятовування, проникаючи в сутність явища.

Принцип чотирнадцятий - комплексного підходу до всього у справі виховання вимагає проведення не окремих, розрізнених заходів, а організованої системи виховного впливу на особистість учнів.

Виховна система станції – спосіб організації життєдіяльності та виховання всіх членів шкільного співтовариства, сукупність взаємодіючих компонентів, що і сприяє розвитку особистості та колективу.

Перший компонент – координаційно – груповий

Складові елементи компонента:

1. Гуртківці - організаційна функціональна структура.
2. Керівники гурткової роботи.
3. Адміністрація, педагогічна рада.
4. Методичне об'єднання керівників гуртків (очолюється керівником МО).
5. Батьки, учнів (батьківська конференція, рада станції, батьківські комітети гуртків).
6. Представники громадськості.
7. Керівники гурткової роботи, які складають єдиний педагогічний простір.

Найбільш важливою частиною координаційно - групового компоненту є гуртківці станції з одного боку, вони – повноправні суб'єкти свого розвитку, життєдіяльності дитячого колективу, створення виховної системи, а з іншого боку – об'єкти продумано-сфокусованого і мимовільного впливу в процесі спільної діяльності, що культивується в позашкільному колективі.

Головне завдання керівників гуртків – створення умов для розвитку особистості учня. Досягається це організацією та проведенням виховної роботи з дітьми гуртка та діяльністю в соціумі. Сюди входять:

- а) вивчення умов життя вихованців, відвідування вдома, визначення кола спілкування дітей під час занять гуртка та поза ним;
- б) співпраця з соціально-психологічною службою шкіл та бібліотекою.

Батьки не залишаються поза рамками виховного процесу, їх активно залучаємо до участі у роботі батьківської конференції, у роботі батьківського комітету станції та гуртків, виховних заходах.

Другий компонент – ціннісно - смисловий

Пріоритетними завданнями у виховній роботі станції є:

- реалізація особистісно орієнтованого підходу в навчально-виховному процесі;
- залучення молоді до національної та світової культури;
- збереження морального та фізичного здоров'я підростаючого покоління;

- виховання патріотизму, громадянських якостей особистості;
- забезпечення педагогічних умов для соціалізації школярів, виховання в них життєвої компетентності.

Для реалізації цих завдань на станції був розроблений план виховної роботи навчального закладу та окремі плани, які були затверджені на засіданнях методичного об'єднання керівників гуртків. Ці плани охоплюють всі напрямки виховання: патріотичне, правове, моральне, художньо-естетичне, трудове, фізичне, екологічне, превентивне та включають у себе календарні, традиційні шкільні свята, заходи, конкурси, заходи щодо втілення національної програми «Діти України», «Комплексної програми профілактики злочинності і бездоглядності», «Програми профілактики ВІЛ-інфекції», «Національної програми відродження та розвитку українського козацтва», заходи щодо зміцнення моральності та утвердження здорового способу життя та ін. Цей компонент є основою функціонування і розвитку виховної системи станції.

Третій компонент – індивідуально - педагогічний компонент

Містить у собі:

1. Сукупність педагогічних технологій, які застосовуються у навчально-виховному процесі.
2. Виховні функції.
3. Керування і самоврядування виховної системи.

Цей компонент виконує роль головного чинника, котрий забезпечує впорядкованість і цілісність виховної системи.

Вибір змісту, досконалості форм і методів організації діяльності та спілкування учнів у шкільному колективі перебуває у тісному зв'язку з функціями виховної системи: - освітня; - виховна; - захисна; - компенсуюча; - інтегруюча і корегуюча.

Четвертий компонент – комунікативний

Він складається з таких елементів:

1. Відносини в суспільстві дітей і дорослих.
2. Внутрішні і зовнішні зв'язки виховної системи.

Формування внутрішнього і зовнішнього середовища функціонування та розвитку станційного колективу та його членів нерозривно пов'язане з визначенням місця і ролі гуртка у виховному процесі станції. Комунікативний компонент показує, наскільки швидко розвиваються міжособистісні стосунки, формуються індивідуальні і групові ціннісні орієнтації.

П'ятий компонент – діагностико - результативний

Включає в себе такі елементи:

1. Критерії, показники і результативність виховної роботи.
2. Форми, методи і прийоми вивчення, аналізу й оцінки функціонування виховної системи.

Функції які виконує виховна система:

1. **Розвивальна** – забезпечує динаміку системи, яка характеризується з одного боку, оптимізацією її функціонування, а з іншого – її оновленням, удосконаленням;

2. **Регулювальна** – спрямована на впорядкування педагогічних процесів та управління ними;
3. **Інтегрувальна** – поєднує в одне ціле розрізнені, неузгоджені виховні впливи;
4. **Компенсаційна** – забезпечує дитині можливість проявити себе в творчій діяльності, знайти своє «Я», реалізувати потребу в спілкуванні, діяльності, допомагає звільнитися від шлейфу стереотипів, які склалися про неї у школі та сім'ї;
5. **Корекційна** – спрямована на виправлення в вихованців негативних рис, анти- та асоціальних проявів поведінки, надання допомоги в нормалізації їхньої життєдіяльності;
6. **Захисна** – забезпечує комплексну підтримку життєдіяльності дитини в закладі, надання психолого – педагогічної допомоги та підтримки у вирішенні життєвих проблем, розвитку життєвого потенціалу, життєдіяльності та життєздатності;
7. **Реабілітаційна** – передбачає досягнення оптимального рівня фізичного, психологічного та соціального функціонування особистості, створення передумов для самостійної зміни нею умов власного життя, життєтворчості.

Серцевиною виховного процесу є особистість – її нахили, здібності, потреби, інтереси, соціальний досвід, самовідданість, характер.

ГОРМАДСЬКЕ ВИХОВАННЯ

Громадське виховання – це процес формування громадськості як інтегрованої риси особистості, що дає людині можливість відчувати себе морально, соціально, політично, юридично дієздатною та захищеною. Воно покликане виховувати особистість чутливою до свого оточення, залучати її до суспільного життя, у якому права людини є визначальними.

Громадянська освіта - це навчання демократії, вкорінення в життя цінностей відкритого й справедливого суспільства, поваги до принципів і правил життя суспільства як своєї школи, де навчаються жити спільно, громадою, як важливий засіб формування демократичної політичної культури.

Здійснювати громадянську освіту - значить навчати дітей того, що вони повинні знати, вміти, будучи громадянами демократичної держави.

Метою громадянської освіти - є формування компетентної й відповідальної участі громадян у взаємодії з владою.

Завдання громадянської освіти: стимулювати участь громадян у суспільному житті, підвищувати їхню активність і відповідальність, зацікавленість у демократичних змінах у державі; формувати вміння розв'язувати конфлікти у мирний спосіб шляхом дискусії.

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ

Національно - патріотичне виховання — виховання дітей на культурно - історичному досвіді свого народу, його звичаях, традиціях та багатотисячлітній мудрості, духовності. Правильно організоване національне виховання формує повноцінну особистість індивідуальність, яка цінує національну та особисту гідність, совість і честь. Так формується національний характер.

Головною метою національного - патріотичного виховання на сучасному етапі є передача молодому поколінню соціального досвіду, багатства духовної культури народу, своєрідності на основі формування особистісних рис громадянина України, які передбачають національну самосвідомість, розвинуту духовність, моральну, художньо-естетичну, правову, трудову, фізичну, екологічну культуру, розвиток індивідуальних здібностей і таланту. Сучасна педагогіка під національним вихованням розуміє цілеспрямований, систематичний, регульований виховний процес, що має на меті утвердження у свідомості нації, народу етнічної (національної), культурної, мовної єдності, своєї національної неповторності. Які ж чинники визначають рівень національної свідомості? На думку словацького вченого Й. Вироста, високий рівень національної самосвідомості особи як її ідентифікації себе з певною національною спільністю можливий за наявності підстав для такої ідентифікації. Цими підставами є:

- спільність мови особи та національної свідомості, з якою вона себе ідентифікує;
- кровна спорідненість, тобто приналежність людини до певного народу через кровно – родинні зв'язки;
- спорідненість із духовною культурою, визначення особою морально – етичних та культурних цінностей, вироблених цим народом;
- зв'язок з історичною долею народу;
- спільність місця народження та проживання або ж історична батьківщина для людей однієї національності, які проживають в інших країнах.

Формування національно – патріотичної свідомості підлітків у позашкільному навчальному закладі сприяють такі чинники:

- формування знань учнів про свою націю, її культуру;
- широке використання в навчально – виховному процесі різноманітних форм та методів;
- цілеспрямоване використання у виховній роботі масових заходів, зміст яких пов'язаний з українськими національними традиціями, ремеслами, побутом;
- інтеграція змісту гуртків різних напрямків на основі національного виховання.

Важливу роль в формуванні національно – патріотичної свідомості відіграють: куточок державної символіки, зустрічі з цікавими людьми, створення музею національної культури свого регіону, який створено на базі нашого закладу.

В роботі по створенню музею брали участь: керівники гурткової роботи, вихованці, батьки, громадськість сіл Леськи та Худяки. Все розпочиналося з малесенького куточка в класній кімнаті, а зараз займає аудиторію, але робота над збором матеріалів триває.

Кімната стала справжнім методичним центром по вихованню в учнів інтересу до свого минулого та бережливого ставлення до хліба та людей праці, свого історичного минулого.

Патріотичний напрямок виховної роботи знайшов відображення у проведенні заходів, присвячених Дню визволення України та Черкас від німецько-фашистських загарбників, Дню Збройних Сил України, Дню захисника Вітчизни, Дню Перемоги. Станція підтримує тісний зв'язок з ветеранами війни 1941 – 1945 років, учасники якої є частими гостями наших свят. На базі школи було проведено змагання з мініфутболу, присвячені подвигу героїв Крут та літературно-музична композиція «Їм було по 17-ть...»

Одним з аспектів громадянського виховання є прищеплення учням гордості за свою Батьківщину, любові до рідного краю, його традицій. Реалізація даного аспекту відбувається через проведення різноманітних екскурсій. Керівниками гуртків були організовані екскурсії як Золотою підковою Черкащини, так і за межі області. Серед останніх слід виділити екскурсії до міста Київ (музей Чорнобиля), Львів, Краснодар, Вінниця. (Додаток 1).

МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

Моральне виховання – плекання любові, поваги до батьків і старших, вірності в дружбі та коханні, свідомого, творчого сталення до виконання професійних обов'язків, особистої відповідальності за свою працю, любові до рідної землі, рідної мови, вірності ідеям, принципам народної моралі та духовності, шляхетне ставлення до жінки, вміння захищати слабших, турбуватися про менших тощо.

Ці норми конкретизуються в моральних цінностях, моральному ідеалі, моральних принципах і підтримуються авторитетом громадської думки, прикладом, звичкою. Особлива увага приділяється засвоєнню учнями норм і традицій загальнолюдського етикету.

Головною метою морального виховання є формування стійких моральних рис, потреб, почуттів, навичок і звичок поведінки на основі засвоєння ідеалів, норм та принципів моралі, участь в практичній діяльності.

Моральне виховання включає в себе абсолютно вічні, загальнолюдські цінності такі, як любов, гідність, доброта, мудрість, історична пам'ять, піклування про дітей і старших тощо. (Додаток 2)

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ

Екологічне виховання спрямоване на усвідомлення природної феноменальності людини, яка повною мірою відповідає за життя й умови життєдіяльності на Землі.

Екологічне виховання здійснюється шляхом проведення трудових екологічних десантів «Затишок» з покращання та благоустрою прилеглої до станції території, екологічних місячників, участі в природоохоронних акціях, проведення конкурсів, змагань, вікторин тощо.

Вихованці станції беруть участь у:

- акції «Оточи себе красою», по впорядкуванню території свого закладу та ДНЗ «Чайка», центру села Леськи;
- збережемо першоцвіти;
- джміль і бджілка;
- прибери планету;
- допоможемо зимуючим птахам;
- Всеукраїнському фестивалі «В об'єктиві натураліста»;
- Екологічному конкурсі «Вчимося заповідувати»;
- Конкурсах екологічних бригад.

Роботи вихованців демонструються на виставках різного рівня, не останню роль в екологічному вихованні відіграють екскурсії до ботанічних садів країни. (Додаток 3)

ТРУДОВЕ ВИХОВАННЯ ТА ПРОФОРІЄНТАЦІЯ

Належна увага педагогічним колективом станції приділяється трудовому вихованню та профорієнтації. Одним з основних завдань позашкільних навчальних закладів є залучення учнівської молоді до науки, спрямування її на національні інтереси держави з метою наближення України за науково – технічними можливостями до світового рівня. У позашкільному навчальному закладі еколога – натуралістичного спрямування, де ключовими напрямками діяльності є зоологія, сільське господарство, квітникарство, наявність навчально – дослідних ділянок, парників, живих куточків є життєво необхідними. Оскільки теплиця в нашому закладі відсутня то всю дослідницьку роботу проводимо на ділянках та в кабінетах станції, приймали участь у трудових десантах з покращання прилеглої території, проводять дослідницьку роботу, кращі з них беруть участь у зльотах та конкурсах.

Профорієнтаційна робота ґрунтується на тісному зв'язку станції з вищими навчальними та середніми навчальними закладами. Станція співпрацює з

Черкаським національним університетом ім. Богдана Хмельницького, де навчаються наші випускники за цільовими напрямками, Уманським педагогічним університетом ім. П.Г.Тичини. На базі станції систематично відбуваються зустрічі учнів старших класів з представниками черкаських ВНЗ, технікумів та ПТУ. Керівниками гурткової роботи проводяться виховні години за темою «Я обираю професію», «Моя майбутня професія», проводяться зустрічі з передовиками виробництва та представниками агропромислового комплексу села. З профорієнтаційною метою адміністрацією станції організовуються поїздки на день відкритих дверей до різноманітних навчальних закладів м. Черкаси ІІ та ІУ рівнів акредитації, викладачі та студенти навчальних закладів часті гості нашого навчального закладу.

В закладі триває робота по оформленню кабінету профорієнтаційної роботи, де вихованці гуртків зможуть познайомитися з різними професіями, знайти потрібний навчальний, знайомитися з умовами прийому до нього. (Додаток 4)

СПОРТИВНО-ТУРИСТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

У нашому навчальному закладі успішно поєднуються два профілі еколого-натуралістичний та туристсько-краєзнавчий і це не випадково. Адже важливим завданням сьогодення, яке стоїть перед педагогами – виховання здорової нації. В ході роботи туристсько-краєзнавчого гуртка діти не тільки знайомляться з історією рідного краю, а й навчаються бути дружніми, любити природу, надавати допомогу один – одному, залучаються до спортивних випробувань. Вихованці цього гуртка п'ять років поспіль є переможцями районних та учасниками обласних туристичних змагань «Котигорошко». Високій результативності у змаганнях та конкурсах даного напрямку сприяє тісна співпраця Леськівської загальноосвітньої школи та станції. Уже стали традиційними походи «Гарт», які відбуваються два рази на рік – весною та восени. Під час походів діти згуртовуються, набираються енергії, набувають навичок самостійно піклуватися про себе та природу. (Додаток 5)

РОДИННЕ ВИХОВАННЯ

Сім'я – основна ланка, первинний соціальний осередок розвитку особистості дитини.

Сучасна сім'я – складова частина суспільства. Спілкування батьків і дітей дуже важливий фактор для розвитку особистості, засіб отримання дітьми інформації про навколишній світ, набуття досвіду взаємостосунків людей, засіб згуртування сім'ї. Завдання батьків, їх сімейного спілкування – соціалізація дитини, оволодіння рідною мовою, розширення її кругозору, розвиток творчих здібностей, пізнавальних інтересів, морально-вольових почуттів та якостей. В процесі спілкування батьки виховують у дітей почуття любові до рідних, гуманне ставлення до оточуючих. Шкільне життя на кожному кроці переконує педагогів у тому, що кращими гуртками бувають, як правило ті, в яких переважна частина батьків активно допомагає керівникові гуртка. Педагогічний союз керівника гуртка, вчителів і батьків – могутня виховна сила.

Родинну педагогіку треба розглядати як синтез галузевих культур, об'єктивних соціально-економічних умов, психологічних особливостей кожного народу, що в сукупності визначають його менталітет, який характеризується оригінальністю складу інтелекту, мислення, спрямованістю розуму. У вихованні підростаючих поколінь важливим чинником має стати саме родинна педагогіка, яка еволюційним шляхом виробила оригінальні форми й методи впливу на особистість дитини.

Вся система родинної педагогіки спрямована на підготовку дітей до самостійного життя, їхню адаптацію в природному та суспільному довкіллі. Головним критерієм виховання та вихованості дитини є її суспільна поведінка, практична діяльність у сім'ї та поза нею. Звичайно, що виховання дітей в родині не зводиться до простого засвоєння певних морально-етичних норм поведінки, їх відтворення в сім'ї, побуті, суспільних і між особистісних відносинах. Родинна педагогіка розглядає виховання дитини як певну взаємодію головним чином батьків і конкретних умов, що впливають на формування й соціальне становлення особистості. Для успішного здійснення виховання дитини батьки повинні зосереджувати увагу на достовірності, об'єктивності й повноті інформації, на основі якої здійснюється виховний процес. Тому перш, ніж виховати дитину потрібно виховувати батьків і в цьому дуже допомагають спільні заняття, заходи, батьківський лекторій, батьківські збори, конференції тощо. (Додаток 6)

Розглядаючи виховну систему позашкільного навчально закладу слід відмітити, що вона значною мірою відрізняється від системи виховної роботи шкіл. Перш за все тим що всі діти приходять на гуртки з власного бажання, працюють в гуртках з задоволенням. Важливою ланкою виховання є залучення дітей до дослідницької роботи. Зацікавленість дітей результатами своєї роботи.

Важливим аспектом є залучення до роботи в гуртках передовиків виробництва, народних умільців, взагалі творчих людей, відвідання музеїв, виставок тощо.

І якщо говорити про напрями виховання то їх неможливо відділити один від одного. Вони тісно переплітаються один з одним. Тому виховання повинне бути гармонійним, взаємозв'язаним.

РОБОТА З БАТЬКАМИ

*Фрагмент батьківських зборів
«Щоб не згасло родинне вогнище»*

Форма проведення: лекція з елементами інтеракції

Мета: актуалізувати знання батьків у сфері створення та підтримання позитивного мікроклімату в сім'ї.

Обладнання: тести для батьків.

Хід зборів

Керівник: Зараз усім зрозуміло, що духовне обличчя нашого молодого сучасника значною мірою обумовлене багатьма позитивними і негативними явищами сьогоденного суспільства. Але не можна скинути з терезів таке надзвичайно важливе середовище, як сім'я. То ж ви здогадались, напевне, що сьогодні мова йтиме про деякі проблеми родинного виховання.

Чи бувають виховні рецепти на всі випадки життя? Адже кожна дитина – неповторна. Звичайно ж ні. І все ж спробуємо обговорити деякі проблеми родинного виховання та шляхи їхнього вирішення.

Загальновідомо, що атмосфера для нормального виховання дітей визначається насамперед нормальними взаємовідносинами їх батьків (чоловіка і дружини).

«Вік звікувати – не пальцем перекивати», - каже народна мудрість.

Кожна одружена людина знає, що як би вдало не склалося її життя, розрив між мрією і дійсністю існує. У кожній сім'ї свої труднощі, дрібні сутички і серйозні конфлікти – життя неможливе без них.

Чи трапляються у вас конфліктні ситуації?

А як ви з них виходите?

Хто поступається?

Чи буває, що ви помиляєтеся?

Ви визнаєте перед дітьми свої помилки?

(батьки висловлюються)

Ситуація 1. Ви повертаєтеся з роботи після важкого робочого дня, втомлені, роздратовані, заходите до вітальні, а там розкидані по підлозі іграшки. Необережний крок – і ви падаєте. Що далі? Найчастіше іграшки летять у куток, ви кричите, дитина плаче. Хіба для вас не є типовою дана ситуація? Нікого з вас вона не шоку. Подумаєш, за годину усе забудеться.

А якою б була б ваша реакція? Прошу взяти участь у розмові всіх присутніх. Як би варто було висловити своє незадоволення?

(батьки висловлюються)

Керівник . Я з певним наміром сказала декілька хвилин тому назад фразу «За годину усе забудеться». Виявляється, що зовсім не забудеться. Одна дочка сказала матері: «Матусю, я пам'ятаю всі батькові образи». То ж запитання «Чи потрібно визнавати перед дітьми свої помилки?» не є риторичним.

Американські психологи радять визначити. Що для вас важливіше. Чи буде це мати значення, скажімо, через тиждень? Чи варто починати скандал через недоїдену вермішель, розкидані іграшки, забруднені в пісочниці штанці, поламану машину?

Безперечно, що уміння зрозуміти, простити, не пам'ятаючи зла, нанесеного близькою людиною, є золотою рисою в людському характері. Це допомагає сім'ї бути щасливою. Існує думка, що в щасливих батьків щасливі діти.

Чи справді це так?

Невже ваші діти ніколи не спричиняли вам прикрощів?

Згадайте якусь ситуацію, пов'язану з вихованням дітей, що вам найбільше запам'яталась. Розкажіть, як ви її вирішили. *(батьки висловлюються)*

Спілкуватися і працювати з дітьми, які виховуються в щасливих сім'ях.

Керівник: На згадку про сьогоднішню розмову ми даруємо вам пам'ятку «З чарівної скриньки батьківського досвіду», яка є коротким узагальненням нашої бесіди. А ще дякуємо вам за участь у зборах. Бажаємо всім здоров'я, щастя, взаєморозуміння в родинях.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Юзефик Л.О., Купина Н.М. Організація роботи з батьками.- Тернопіль: Астон, 2008 – 264 с.
2. Пустовіт Г.П., Тихенко Л.В. Позашкільна освіта і виховання: дидактичні основи методів навчально – виховної роботи. – ТОВ «ВТД «університетська книга», 2008 – 271 с.
3. Писарчук Є.А., Купина А.М. Екологічне виховання учнів- Київ: Радянська школа, 1990 – 86 с.
4. Макаренські читання. Стратегія трудового виховання молоді в умовах реформи освіти в Україні, Луцьк 2012 – 196 с.
5. Анна Ращенко Національна свідомість як поклик часу// Позашкілля 2008 № 1 с. 7 – 17.
6. Ольга Колонько Формуємо екологічну поведінку через самовиховання// Позашкілля 2011 № 11 с. 4 -6.
7. Іван Бех, Катерина Чорна. Патріотичне виховання дітей та молоді// Позашкілля 2011 № 10 с. 9 – 16.

Видання підготовлено до друку та віддруковано
редакційно-видавничим відділом ЧОПОПП
Зам. № 1298 Тираж 100 пр.
18003, Черкаси, вул. Бидгощська, 38/1